

3	מתני' נט: השאילה חלוקה
6	תורת הבית להרשב"א
9	חידושי הרשב"א
10	חידושי הרמב"ן
11	חידושי הר"ן
14	מהרש"א מהר"ם וחידוד הלכות
15	חוות דעת ס"ק כ"ט
16	סדרי טהרה ס"ק ע
18	רמב"ם
20	משנה למלך
27	טור
30	שולחן ערוך
35	לחם ושמלה ס"ק מ"ח

דין תלייה בחברתה

תלייה בנכרית - כתב הרשב"א (תוה"ב ב"ז ש"ד כ:) פירוש כשלבשה חלוק הבדוק לה ופשטתו והשאלתו לנכרית או לנדה ואחר כך נמצא עליו דם, אבל רש"י (ד"ה השאלה) וכן הוא ברמב"ם (איסור"ב פ"ט הכ"ט) פירשו שהשאלה חלוקה לנכרית או לנדה ואחר כך לבשתו היא ומצאה עליו כתם, והשו"ע (סעיף מ"א) הביא את שני האופנים, ופירש התורה השלמים (ס"ק ל"ט) דהאופן השני הוא רבותא יותר מפירוש הראשון דאף על גב דאשתכח הכתם גבי בעלת החלוק שלבשתו אחר כך אף על פי כן תולה בהן.

ביאור נכרית הרואה - פירש הרשב"א (תוה"ב ב"ז ש"ד כ:) רואה פירושו שהגיע זמנה לראות וראתה פעם אחת, וכן משמע מדברי רש"י (ס. ד"ה הרואה), והרמב"ם (פ"ט מאיסור"ב הכ"ט) כתב האשה שהשאלה חלוקה לנדה בין עכ"ל בין ישראלית וכו' ובמגיד משנה השווה דעת הרמב"ם לדעת רש"י, ובכס"מ ובב"י חלק על הרה"מ והוכיח דבודאי להרמב"ם היא נדה עכשיו בזמן השאלה, להלכה פסק השו"ע (סעיף מ"א) כדעת רש"י והרשב"א וכן כתב הרמב"ן (בהלכותיו פ"ד ה"ל).

סוגיית הגמרא ושיטות הראשונים בדין תליה בזבה בימי ספירתה

ביאור מחלוקת רב חסדא ורב אדא

● **התוספות (ד"ה טמא) והרשב"א (ד"ה אמר)** כתבו שדברי רב חסדא נאמרו לענין טמא מת ביום השני או השלישי שלו שלדעת רבי כל שיש לו הפסד מעט על ידי תליה זו שוב אין לתלות בו, ורב אדא חלק על רב חסדא ואמר שלא נחלקו רבי ורבן שמעון בן גמליאל אלא ביום האחרון של הספירה שכבר ראוייה לטבול.

בביאור סברת רבי לדעת רב אדא – דעת הרשב"א שאף רבי מודה שיש לתלות הקלקלה במקולקל אלא שאם כבר בידו לטבול אינו נחשב מקולקל כלל, והתוספות פירשו סברת רבי לדעת רב אדא שכל זמן שלא סתר הכל אין זה נחשב הפסד, וביאר המהר"ם שלדעתו סובר רבי שאין תולים הקלקלה במקולקל אלא במקום שאין המקולקל מפסיד, ונחשב הפסד רק במקום שסותר כל ספירתו, ובמשנה למלך (איסורי ביאה פ"ט הכ"ט ד"ה ולכן) פירש בדברי התוס' שלדעת רב אדא סובר רבי שכל זמן שאין אנו מביאים לה טומאה מחודשת יש לתלות בה מה שאין כן אם תתלה בשומרת יום בשני שלה או בזבה בשביעי שלה כיון שכבר היא ראוייה לטבול הרי זו השלימה טומאתה ואם נתלה בה הרי אנו מביאים לה טומאה מחודשת.

● **הרמב"ן (ד"ה לפיכך נ"ל) והר"ן חי' (ד"ה ושיוין)** פירשו שלדעת רב חסדא חולק רבי על דין תולים הקלקלה במקולקל, ומה שאמרו מודה רבי בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה אינו אלא מטעם שדמיה מצויים ומסתבר שהכתם בא ממנה, ורב אדא חלק עליו ופירש שרבי מודה לדין תולים הקלקלה במקולקל אלא שסובר שאין תולים במקולקל אלא בזמן שאינו מפסיד כלום, וכ"פ המהרש"א בתוס' (ד"ה טמא) בדעת רש"י, וכן פירש המשנה למלך (ד"ה והנראה אצלי דרבינו) בדעת הרמב"ם.

● **בתוספות הרא"ש (ד"ה טמא)** כתב בשם רבינו מאיר שדברי רב חסדא נאמרו לענין טמא מת ביום השביעי שלו אלא שעדיין לא הזה ולא טבל, ולדעת רבן שמעון בן גמליאל כל זמן שלא נטהרו לגמרי תולים בהם, אבל קודם היום השביעי גם לדעת רב חסדא מודה רבי שיש לתלות בהם, ורב אדא חלק עליו וסבר שלענין טמא מת קודם הזאתו מודה רבי שיש לתלות בו כיון שאין טהרתו תלויה בידו שצריך אדם טהור להזות עליו חשוב הוא כטמא גמור וכ"כ בערוך לנר על תוס' (בד"ה טמא) בביאור דעת רש"י שמחלוקת רב חסדא ור"א הוא לענין טמא מת בשביעי שלו.

הטעם שלרשב"ג תולה בשומרת יום בשני שלה - רש"י (ד"ה בשני) פירש הטעם משום שמעינה פתוח, והרשב"א (ד"ה תולה) מפרש שהטעם שתולה בה הוא משום שתולים את הקלקלה במקולקל, ובמשנה למלך פ"ט איסור"ב הכ"ט הקשה על רש"י דאמאי שינה רש"י מדעת הרשב"א דתולין קלקלה במקולקל דומיא דשני שבילין, ועוד הקשה במל"מ סופרת ז' שלא טבלה הא אין מעיינה פתוח, וביישוב דברי רש"י מצינו הרבה דרכים בדברי האחרונים:

• **במשנה למלך (שם ד"ה עוד קשיא) כתב ליישב שאלמלא הטעם שמעינה פתוח היה לנו לתלות בזו שנמצא הכתם אצלה משום שיש לומר כאן נמצאו כאן היו לפיכך הוצרך רש"י לומר שכנגד אומדנא זו יש אומדנא להיפך שהשניה הוחזק מעיינה להיות פתוח וכיון שיש שתי אומדנות הסותרות זו את זו**

• **בסדרי טהרה (סק"ע ד"ה ואני, חדוד הלכות ברש"י שם) כתב ליישב שמה שאמרו תולים הקלקלה במקולקל אינו אלא באופן ששתיהן שוות לענין הסברא כגון ששתיהן בחזקת רואות ולפיכך הוקשה לרש"י הרי היא בימי זיבה ובימים אלו היא בחזקת מסולקת דמים ולזה תירץ רש"י שכיון שמעינה פתוח תולה בה.**

• **בחור"ד (ק"צ כ"ט) ביאר שאין תולים במקולקל אלא באופן שאם היה בפני עצמו היה טהור ורק משום שיש כאן ספק לשנים וממה נפשך אחד מהם אסור יש לנו להחמיר ולאסור את שניהם, ובה אמרו שאם אחד מהם מקולקל יש לתלות בו ולהתיר את חבירו כאילו היה בפני עצמו, ולפי זה לענין כתמים אין לתלות הקלקלה במקולקל כיון שאם היתה באה לבדה היינו מטמאים אותה, ורק באופן שחברתה היא זבה שלא שלמו ימי ספירתה ומעינה פתוח לזה מועיל דין תליית הקלקלה במקולקל לתלות את הכתם בזו שכבר מקולקלת.**

• **בשו"ת בית אפרים (סוף סי' מה ד"ה וראיתי לשארי) כתב שכוונת רש"י ליישב את טעם החילוק בין זו לבעלת הכתם, שהרי בעלת הכתם אין תולים בה שכיון שיש ספק אם בא הכתם מגופה אין לתלות בה, ולכך פירש רש"י שתולים בשומרת יום בשני שלה אף על פי שלא הוחזקה לראות היום כיון שידוע לנו שאתמול נפתח מעיינה.**

תלית כתם בכתם - בטעם הדבר שאף לדעת רשב"ג שתולה בשומרת יום בשני שלה אין תולה בבעלת הכתם, רוב הראשונים פירשו שהרי אף בעלת הכתם אין ידוע בבירור שהיא טמאה שיש ספק שמא בא הכתם מעלמא, אולם עי' ר"ן (ד"ה מהו) שהצד שאין תולה בבעלת כתם הוא משום דאין דמיה מצוים, וא"כ תמה איך פסקו שאין תולים בבעלת הכתם הרי מדברי כל האמוראים מבואר שטעמו של רשב"ג הוא משום שתולים במקולקל, ובאחרונים ביארו בעוד כמה דרכים מדוע אין תולים בבעלת הכתם, עי' בתורת השלמים סי' קצ"ט ס"ק מג בסו"ד כתב שהסיבה שאין תולים כתם בכתם היא משום שטומאת כתם היא רק דרבנן, ועי' סד"ט (ס"ק ע"ז ד"ה בהגהות), ועי' בחוות דעת ס"ק ל"ב.

זבה ונדה שעדיין לא טבלו - כתב המשנה למלך (איסור"ב פ"ט הכ"ט ד"ה ודע דהנראה) הביאו הפתחי תשובה (ס"ק מ"ג) דמשמע מדברי כל הפוסקים דאין תולין בה, ועי' הגהות רעק"א (סי' ק"צ סמ"ב) בשם הלבוש סתם בפשיטות דאף בשלמו ימי ספירתה תולין בה כל זמן שלא טבלה, ועי' שמלה (ס"ק מ"ח) שהחזיק בשיטת הלבוש, ודעת החוות דעת (ס"ק כט ח' ס"ק נד) שאין לתלות באשה אפילו כשהיא טמאה אלא כל זמן שהיא בחזקת מעין פתוח והיינו כל ימי משך טומאתה מן התורה שאם היא נדה טמאה במשך ז' ימים מתחילת הראיה ואם היא זבה שראתה יום אחד או שתיים טמאה עוד יום אחד, אבל אחר שעברו הימים ומן התורה ראוייה לטבול אף על פי שעדיין לא טבלה.

תליה בפנויה גדולה שאינה טובלת כלל - עי' שו"ת רבי עקיבא איגר (מהדו"ק סי' סג הו"ד בפתחי תשובה ס"ק מג) שתולה בה אפילו לשיטת המשנה למלך וסיעתו שכיון שבזמן הזה כל נדה יש לה דין זבה וצריכה ז' נקיים אם כן אינה יוצאת משם זבה עד שתספור ז' נקיים בבדיקות כדן וכן כתב בשו"ע הרב (ס"ק פה) וכ"כ בערוך השלחן (סעיף קיח).

ותיטול עד ותבדוק, ותיירץ רב אשי⁷⁶ חד שיעורא הוא, עד בידה כדי שתדיר מן המטה ותדיח פניה, אין עד בידה כדי שתושיט ידה לתחת הכר או לתחת הכסת [ותטול עד ותבדוק, אלמא תוך זמן היינו בפחות מכדי שתושיט ידה לתחת הכר ותטול עד ותבדוק⁷⁷]. ומסתברא דתבדוק דקתני לאו דוקא אלא שתקנח⁷⁸, והיינו דקתני במתניתין ותדיח פניה. יש מי שגורס אותיאו, ופירושו מיד בלשון יון.

פסקא י'

דין תלית קלקול במקולקלת

טוש"ע סי' ק"צ סעיף מ"א, מ"ב, מ"ג

שנינו בפרק האשה (נט, ב) השאילה חלוקה לנכרית או לנדה⁷⁹ הרי זו תולה בה, פירוש כשלבשה חלוק הבדוק לה ופשטתו והשאילה לה⁸⁰ ואחר כך נמצא עליו דם, הרי בעלת החלוק תולה בהן. ואיתמר עלה בגמרא אמר רב בנכרית הרואה, פירוש לאו רואה בעידן שאלה קאמר, דאם כן מאי שנא נכרית אפילו ישראלית

תימא הכי, לימא ליה משכחת בשהיה עד בידה, אלא ודאי כדאמרן דאינה מחייבת את בעלה בחטאת אלא בתוך שיעור קינוח, ואלו הכא אמרינן בגמרא גבי מתניתין דבדקה אחת מהן ומצאה טמא (ס, ב) סבר לה כבר קפרא דאמר כל שבעלה חייב בחטאת טהרותיה טמאות, [פירוש] כאילו (היה) [היא] ודאי טמאה בשעת נגיעה, והכא נמי הרי היא בודאי טמאה בשעת לבישת החלוק או בשעת ישיבת הספסל, ולפיכך מצלת על חברותיה⁸¹, אלמא אינה מצלת אלא בתוך שיעור שהיא מחייבת את בעלה חטאת דהיינו בתוך שיעור קינוח. אלא דקשיא לי דהא קתני בפרק כל היד (יד, א) נמצא על שלה (וסת) [אותיום] טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאין מספק ופטורין מן הקרבן איזהו אחר זמן כדי שתדיר מן המטה ותדיח פניה. ואקשינן עלה בגמרא (שם, ב) והתניא איזהו אחר זמן פירש ר' אלעזר בר רבי צדוק כדי שתושיט ידה לתחת הכר או לתחת הכסת

צינונים והערות: 76 ותיירץ רב אשי כו'. ממה שהוכיח מדעת רב אשי, מוכח דס"ל להלכה כרב אשי, ודלא כהב"י שדחה דעת ר"א מהלכה. (ב"ח ריש סי' קפ"ז) 77 ותיטול עד ותבדוק. אף די"ל דשם דמייירי באשם תלוי השיעור בכדי שתבדוק ממש, ולעולם דלענין חיוב חטאת אין זמן לבדיקה, צ"ל כוונת הרשב"א לדייק, דמשמע דבפחות משיעור דכדי שתושיט כו' אף שיש זמן שתבדוק בעד שבידה חייבת חטאת. (ב"ח ריש סי' קפ"ז ובי"ה בחוריד שם סק"א) 78 אלא שתקנח. היינו במצאה טמאה, אבל במצאה טהורה מצלת גם בבדיקה, דהרי עי"ז ידוע שלא ה' דם מיד בתוך שיעור וסת (הג' רעק"א סי' קפ"ז) 79 לנכרית או לנדה. מלשון רבי' לעיל (פסקא א' ד"ה ופעמים) מבואר דתלית הנכרית משום שראוי יותר לראות וכדעת הראב"ד (שער הכתמים סי' ג' הל' כ"ב), ולא כפירש"י משום תולין קלקלה במקולקלת. (ומשמע דגם נדה דבדקה מה"ט תולין, וכי"ז הלשון בקצר, דמעיקרא כלל נדה בהדי נכרית, והיינו בנדה הרואה ממש, ושם כ' דין נדה בימי ספירתה והוא מדין תלית קלקלה) 80 כשלבשה כו' ופשטתו והשאילה. לא ידעתי למה לא נקט כרש"י והרמב"ם שלבשתו אחרי פשיטת הנכרית והנדה דאיכא חידוש טפי אף שנמצא הכתם אצלה (ב"ח סי' ק"צ- ועי' בשו"ע סמ"א דנקט כ"י הלשונות, עי' בגר"א שם)

תורת הבית הקצר

פסקא י'

בדקה החלוק ולבשתו ואחר כך השאילתו לישראלית נדה או לנכרית הראויה לראות וראתה אעפ"י שעכשיו אינה רואה, הראשונה תולה בהן וטהורה. היתה הנכרית ראויה לראות אבל לא ראתה מעולם אינה תולה בה.

מראה הבית

כדאית ליה, אלא לגלויי אחר זמן דטמאין מספק קאתי, כלומר עד שתשהא כדי שתדיר מן המטה ותדיח פניה הוי אחר זמן דטמאין מספק דמודו ביה רבנן, דסוף זמן כדי שתטול עד היינו שתדיר מן המטה, וכדקתני בברייתא לא שהתה כדי שתדיר מן המטה וכ' תוך זמן הוא זה שהתה כדי שתדיר מן המטה ותדיח פניה זהו אחר זמן, וכן מעת לעת.

(חידושי הרשב"א נדה יד, ב)

פסקא י'

אמר רב בנכרית הרואה. פירוש לאו רואה ממש בעידן שאלה קאמר, דאם כן מאי שנא נכרית, אלא הרואה הרגילה לראות קאמר, ולאפוקי ראויה לראות ולא ראתה. והא דאמרינן דומיא דנדה קאמר מה נדה דקא חזיא אף נכרית דקא חזיא, לאו דומיא דנדה ממש קאמר כדאמרן, אלא מדמינן להו כל היכא דאיכא לדמייניהו, והיינו נכרית שכבר ראתה כנדה שרואה עכשיו.

(חידושי הרשב"א נדה נט, ב)

הא דאמר רב חסדא ה"ק איזהו אחר זמן כדי שתושיט ידה תחת הכר או תחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו, לאו חסורי מיחסר לה למתניתין, דא"כ כדי שתדיר מן המטה ותדיח פניה למה לי, דאילו לרבנן הא קתני בהדיא דלדידהו לא מטמא את בועלה אלא בכדי שתושיט ידה תחת הכר או תחת הכסת ותטול עד, ואי לר' עקיבא לא צריך לפרושי, דהא לדידה כל מעת לעת מטמא את בועלה, ומאי כדי שתדיר מן המטה, וכדתניא בברייתא איזהו אחר זמן דבר זה שאל ר' אלעזר בר' צדוק לפני חכמים באושא שמא כר' עקיבא שמעתם, כלומר אתם שאין אתם מפרשים לאחר זמן כמה שמא כר' עקיבא שמעתם, ולדידה אינכם צריכים לפרש, דהא כל מעת לעת מטמא הוא את בועלה. אלא הכי תני במתניתין, נמצא על שלה לאחר זמן טמאין מספק ופטורין מן הקרבן, ולא פירש זמן זה, והדר תני איזהו אחר זמן של שיעור זה שנחלק בו ר' עקיבא ורבנן, מששהתה כדי שתדיר מן המטה עד מעת לעת, ושיעור זה לאו לגלויי אנפשיה אתא כדאמרן דהא כל מעת לעת נמי הכי דינא למר כדאית ליה ולמר

מעשה היא והרי היא כטהורה, ולפיכך אין חברתה תולה בה דכהדי ניהו. ושיון בזבה קטנה בראשון שלה שהיא תולה בה. וכיון דכתמים דרבנן קיימא לן כרשב"ג דמיקל, ואפילו בשני שלה חברתה תולה בה, וכן פסק הר"ר אברהם⁸³ והרמב"ן ז"ל⁸⁴. ושיון שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וביושבת על דם טוהר ובכתולה שדמיה טהורין. פירוש [בתולה], בתולת דמים כקטנה או נערה שלא ראתה מעולם⁸⁵ ונבעלו שנותנין להם מן הדין⁸⁶ לקטנה עד שתחיה המכה ולנערה שלא ראתה עד ארבעה לילות, ואם השאילה להן חלוקה הבדוק לה תוך אותו זמן ואחר כך לבשתו ונמצא עליו דם תולה בהן לפי ששירפן מצוי⁸⁷. וכן ביושבת על דם טהר, לפי שאם תתלה בה לא תקלקלה ואם תתלה בזו הרי אתה מקלקלה, וכענין שאמרו בקופות אחת של חולין ואחת של

נמי וכדקתני או לנדה, אלא רואה שהגיע זמנה לראות וראתה קאמר, ולאפוקי (לא) הגיע זמנה לראות ו[לא] ראתה. והא דאמרינן בגמרא נכרית דומיא דנדה קאמר מה נדה דקא חזיא, לאו דומיא דנדה ממש קאמר, אלא דמדמינן לה כל היכא דאיכא לדמויינהו, והיינו נכרית שכבר ראתה כנדה (ממש) שרואה עכשיו. ותניא התם (ס, א) תולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה ובסופרת שבעה שלא טבלה לפיכך היא מתוקנת וחברתה מקולקלת דברי רשב"ג ורבי אומר אינה תולה לפיכך שתיהן מקולקלות. פירוש, קסבר רשב"ג דכיון דכתמים דרבנן תולין את הקלקלה במקולקל דאמרינן שאני אומר כדרך שאמרו⁸¹ בשתי קופות בתרומה דרבנן. ואע"ג דבידה של זו לטבול ולהטהר, עכשיו מכל מקום מחוסרת טבילה היא וטמאה היא, ורבי סבר⁸² דכיון דבידה לטבול לאו כמחוסרת

ציונים והערות: 81 כדרך שאמרו. עי' פסחים (מד, א) יבמות (פב, א) וע"ע בתוה"ב בית ד' (רש שער ב') 82 ורבי סבר כו'. עי' חידושים (מרה"ב) שכ"כ אליבא דרב אדא בגמ', ולרב חסדא טעם רבי משום דסותרת יומה 83 וז"ל הר"א ז"ל. שער הכתמים סי' ג' (הל' ביא) 84 והרמב"ן ז"ל. פ"ד הל' ל"ב 85 נערה שלא ראתה מעולם. קאי דוקא על נערה, אבל בקטנה לא איכפת לן אם ראתה כמבואר ר"פ התנוקות, וצ"ע על הטור ושו"ע שהעתיקו גם בקטנה שלא ראתה מעולם. (הג' דגל מרובה סי' ק"צ סמ"ב) וצ"ע מל' הרשב"א בקצר שכ"י גם בקטנה שלא ראתה מעולם (סי' ס"ק ע"ה) 86 מן הדין. במשנה ר"פ תנוקות (סד, ב) 87 לפי ששירפן מצוי. דף י, ב

תורת הבית הקצר

השאילתו לישראלית שומרת יום כנגד יום אפילו בשני שלה, או לנדה ולזבה בימי ספירתה ואפילו ביום ז' לספירתה, בעלת החלוק תולה בהן והיא טהורה וחברתה ששאלתו מקולקלת, [לפי] שאילו כבר היו טמאות, ותולין טומאה במי שהיתה טמאה.

השאילתו לקטנה שלא ראתה מעולם, ולבשתו קטנה זו לאחר שנבעלה קודם שתחיה המכה, וכן אם השאילתו לנערה שלא ראתה מעולם ולבשתו תוך ארבע לילות לבעילתה ונמצא עליו דם, הרי בעלת החלוק תולה בהן ואפילו בזמן הזה שאין נותנין לבתולה אלא בעילת מצוה בלבד, לפי שדמן מצוי ולפיכך תולין בהן.

השאילתו ליושבת על דם טוהר, יש מי שהורה שתולה בה ואפילו בזמן הזה, לפי ששורת הדין היושבת על דם טוהר טהורה, לפיכך אם תתלה בה אי אתה מקלקל אחת מהן, ואע"פ שהחמירו עכשיו בנות ישראל בכל המקומות

מראה הבית

לטבול השתא וטהורה היא חשבינן לה, אלא משום דסותרת יומה, ובראשון שלה היינו משום דלא נפקא לה מינה מיד, והילכך בטמא נמי בשני שלו אף על פי שאין בידו לטבול, מ"מ הא נפקא מינה למסתר ימים שספר, והילכך לרבי אין טהור תולה בו, ורב אדא סבר דשומרת יום בשני שלה טעמי דרבי דכטהורה גמורה היא הואיל ובידה לטבול וכהדי ניהו, אבל בראשון דטמאה ואין בידה לטבול תולה בה, והילכך בטמא בשני שלו כיון דטמא הוא ואי אפשר לו לטבול ומקולקל הוא תולין בו, והא דאמרינן מאי נפקא ליה מינה, מאי נפקא ליה השתא קאמר, כלומר דאפילו בלאו הכי לא הוה מצי לטהורי נפשיה. הא דאמרינן סוף סוף טבילה בעיא. פרש"י ז"ל דפירוקא הוא דפריק רב חסדא, כלומר לא תימא כי הדיי ניהו, דהשתא מיהא טמאה היא דהא מחוסרת טבילה היא, הא אינו אלא [משום] שסותרת יומה. והא דאמרינן איתמר נמי, לאו אהאי סוף סוף דסליק מינה קאי, אלא אאתקפתיה דרב אדא קאי, ור"ח ז"ל לא פי' כן.

(חידושי הרשב"א נדה ס, א)

תולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה. כלומר דתולין את הקלקלה במקולקל, דכיון דכתמים דרבנן אמרינן שאני אומר, דומיא דקופות שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה ובתרומה דרבנן. ואף על גב דבידה של זו לטבול השתא וליטהר, השתא מיהא מחוסרת טבילה וטמאה היא. ורבי אומר אינה תולה. דכיון דבידה לטבול לאו כמחוסר מעשה דמי והרי זו כטהורה, לפיכך אין חברתה תולה בה דכהדי ניהו, אבל בראשון שלה לכו"ע תולה.

אמר רב חסדא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אחד טמא ואחד טהור באנו למחלוקת רבי ורשב"ג. יש מפרשים דעל כרחין בטמא ביום שני ושלישי שלו קאמר, דאי בראשון שלו הא אמרינן ושיון שתולה בשומרת יום בראשון שלה, ואי בשביעי שלו קאמר, מאי קאמר באנו למחלוקת, היא גופא היא. וא"ת אי"כ מאי קאמר מתקיף ליה רב אדא בר אבא הכא מאי נפקא ליה מינה, טובא ודאי נפקא ליה דהא סתר ימים שספר. מוסתברא לי דבהא פליגי רב חסדא ורב אדא, דרב חסדא סבר דטעמיה דרבי בשומרת יום בשני שלה לאו דוקא משום דבידה

ברק הבית

פסקא י'

משמרת הבית

פסקא י'

והא דאמרינן דתולות זו בזו, ואמרינן בגמרא נמי דאם אחת מהן יושבת על דם טוהר שחלות בה, ונראה דברי האומר דאפילו בזמן הזה, ואעפ"י שאין לנו נוהגין דם טוהר, חומרא הוא שהמירו על ענמן, אבל צעיקר הדין דם טוהר הוא ותולות בה. תרומה שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה. ויש מי שאומר⁸⁸ דבזמן הזה שאין אשה יושבת על דם טוהר אין תולין בה דהרי היא כשאר כל הנשים. ומכל מקום בכתולה שדמיה טהורין תולין ואפילו בזמן הזה, ואעפ"י שאין נותנין לה עכשיו אלא בעילת מצוה, אינה דומה ליושבת על דם טוהר, לפי שזו שירפה מצוי וזו אין שירפה מצוי. והר"ר אברהם ז"ל פסק⁸⁹ שאפילו ביושבת על דם טוהר תולין, שאם החמירו עכשיו

בנות ישראל על עצמן שלא לבעול על דם טוהר, לגבי נפשיהו אחמירי, אבל לאצולי על חברתה. מספק כתמים שלא יהיו שתיהן מקולקלות אדיניהו מוקמינן להו, והיא מקולקלת וחברתה מתוקנת. השאילה חלוקה לבעלת כתם, בין שהיתה יושבת כבר על הכתם קודם ששאלה בין שראתה כתם בחלוק אחר לאחר ששאלה את זה, אין הראשונה תולה בה, לפי שבעלת כתם זה אינה יודעת בבירור שממנה היה, ולפיכך אין חברתה תולה בה, דבעא מיניה רבי יוחנן מרבי יהודה בר ליואי (שם) מהו לתלות כתם בכתם, וכי תיבעי לך אליבא דרשב"ג דאמר תולה אפילו בשומרת יום כנגד יום בשני שלה התם דקא חזיא מגופה הוא דתליא אבל הכא דמעלמא קאתי לא תליא או דילמא לא שנא אמר ליה אין תולין מה טעם לפי שאין תולין. הילכך השאילה חלוקה ליושבת על הכתם, וכל שכן למי שמצאה כתם לאחר שאלה, אינה תולה בה.

פסקא י"א

דין תליה בעצמה בימי נדתה

טוהר"ע סי' ק"צ סעיף מ"ד, מ"ו, מ"ז

פעמים שהיא תולה אפילו בעצמה, כיצד הרי שלבשה חלוק כשהיא נדה ולא בדקתו עכשיו⁹⁰ ולבשתו בימי טהרתה או בספירת הנקיים שלה⁹¹ הרי זו תולה בנדתה. **שנינו** בפרק דם הנדה (נו, א) הכתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע עד שתאמר בדקתי את החלוק ולא היה בו כתם או עד שעת הכבוס. ואיבעיא לן עלה בגמרא עד שעת הכיבוס חזקתו בדוק או דילמא⁹² חזקתו מתכבס, כלומר⁹³ סתמא דמילתא חזקתה שהכתם עובר מן הבגד בשעת כיבוסו, וכתם זה שנמצא בו עכשיו לאחר הכיבוס

צינונים והערות: 88 ויש מי שאומר. עי' רמב"ן (פיד הל' לא) 89 והר"ר ז"ל פסק. שער הכתמים סי' ג' (הל' כ"א) 90 ולא בדקתו עכשיו. אבל בדקתו קודם הלבישה בימי נדות, דאליב בלא"ה אין כתם בחלוק שאין בדוק (ש"ך סי' ק"צ סק"ס) 91 בספירת הנקיים שלה. מכאן הוכיח הב"י (סי' ק"צ סמ"א) דגם בימי הספירה תולין להקל, ויש ללמוד גם לג' ימים ראשונים (ד"מ סי' קצ"ו סק"ד - ובש"ך ס"ק י"ג דחה דיל דאיידי אחר ג"י ראשונים)

תורת הבית הקצר

שלא לישב על דם טוהר, לעצמן החמירו אבל שלא להציל על חברתן לא החמירו. ויש מי שמחמיר בזו, שלא אמרו תולה בה אלא בזמן שהיו בועלים על דם טוהר, אבל עכשיו אינה תולה.

השאילתו לבעלת הכתם, בין שהיתה יושבת על הכתם קודם שאלה בין שראתה כתם לאחר שאלה אין בעלת החלוק תולה בה, לפי שאין בעלת הכתם זה יודעת בבירור שהיה ממנה כתם זה שהיא יושבת עליו כדי שתתלה בו.

פסקא י"א

לבשה חלוק בימי נדתה ואחר כך נתכבס החלוק ולא בדקתו לאחר הכבוס, ולבשתו בימי טהרתה ואחר כך נמצא בו כתם, אם נתכבס ע"י ישראלית ואין הישראלית לפנינו לשאול אותה אם בדקתו בשעת הכבוס אם לאו, אין תולין בו להקל ולומר מימי נדתה נשאר שם, לפי שחזקת בנות ישראל בודקות הסדינים והחלוקים בשעת הכבוס. היתה בפנינו הישראלית שכבסתו, אם אמרה שלא בדקתו בשעת הכבוס הרי זו תולה בו לומר שמתחילה היה שם ולא עבר עד הכבוס, שאין הכתמים מתכבסים ועוברים עם הכבוס, נתכבס החלוק ע"י שפחה ונכרית אפילו אינן לפנינו הרי זו תולה שמתחילה היה שם, שאין הנכרית או השפחה מקפידות לכבס הכתמים.

חידושי הרשב"א מסכת נדה דף ס עמוד א

תולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה. כלומר דתולין את הקלקלה במקולקל דכיון דכתמים דרבנן אמרי' שאני אומר דומיא דקופות (פסחים מ"ד א') שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה ובתרומה דרבנן, ואף על גב דבידה של זו לטבול השתא וליטהר השתא מיהא מחוסרת טבילה וטמאה היא, ורבי אמר אינה תולה דכיון דבידה לטבול לאו כמחוסר מעשה דמי והרי זו כטהורה לפיכך אין חברתה תולה בה דכהדדי נינהו אבל בראשון שלה לכו"ע תולה.

אמר רב חסדא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אחד טמא ואחד טהור באנו למחלוקת רבי ורשב"ג. י"מ דעל כרחין בטמא **ביום שני ושלישי שלו קאמר** דאי בראשון שלו הא אמרי' ושויין שתולה בשומרת יום בראשון שלה, ואי בשביעי שלו קאמר מאי קאמר באנו למחלוקת היא גופא היא, וא"ת א"כ מאי קאמר מתקיף ליה רב אדא בר אבא הכא מאי נפקא ליה מיניה, טובא ודאי נפקא ליה דהא סתר ימים שספר, מסתברא לי דבהא פליגי רב חסדא ורב אדא דרב חסדא סבר דטעמיה דרבי בשומרת יום

בשני שלה לאו דוקא משום דבידה לטבול השתא וכטהורה היא חשבינן לה, אלא משום דסותרת יומה ובראשון שלה היינו משום דלא נפקא לה מינה מידי, והילכך בטמא נמי בשני שלו אף על פי שאין בידו לטבול מ"מ הא נפקא מינה למסתר ימים שספר והילכך לרבי אין טהור תולה בו, ורב אדא סבר דשומרת יום בשני שלה טעמי' דרבי דכטהורה גמורה היא הואיל **ובידה לטבול** וכהדדי נינהו אבל בראשון דטמאה ואין בידה לטבול תולה בה, והילכך בטמא בשני שלו כיון דטמא הוא ואי אפשר לו לטבול ומקולקל הוא תולין בו, והא דאמרינן מאי נפקא ליה מינה, מאי נפקא ליה השתא קאמר, כלומר דאפי' בלאו הכי לא הוה מצי לטהורי נפשיה.

כאן למפרע כאן להבא. פי' תולה במי שהיתה בעלת כתם קודם שהשאילה לה חלוקה אבל אינה תולה במי שנעשית בעלת הכתם לאחר שהשאילה לה חלוקה משום דבשעת שאלה כי הדדי נינהו לגמרי ומאי חזית דתלית בהא טפי מחברתה.

חידושי הרמב"ן מסכת נדה דף ס עמוד א

הא דתניא ושויין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וכו'. פי' משום דלא מקלקלא לה מידי דהא טומאתה תחלה וכתמים דרבנן הם וכל כה"ג תולין קלקלה במקולקל, דמיא לההיא דאמרינן בפסחים (מ"ד א') דבדרבנן אמרינן שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה.

והא דאמר רב חסדא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אחד טמא ואחד טהור באנו למחלוקת רבי ורשב"ג. בספק טומאה ברה"ר דספקו טהור היא, ובבאין לישאל בבת אחת א"נ שבא לישאל עליו ועל חברו, שאם היו טהורים היינו מטמאים שניהם, וראיתי למקצת המפרשים שהעמידו מימרא דרב חסדא בטמא שמנה שנים ושלשה ימים מימי ספרו, שאלו היה בראשון דברי הכל תולין בטמא כדקתני ושויין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וכו', ואם היה הטמא בשביעי שלו שהשלים ימי טומאתו היכי קאמרינן הכא מאי נפקא ליה מינה הא ודאי היינו פלוגתייהו דהכא והתם טבילה בעי וימים הם סותרין, וזה הפירוש אינו מחזור לי שא"כ היה רב חסדא מפרש בשני שלו או בשלישי שלו, ועוד דרב אדא בר אהבה דפרכיה דילמא בטמא בז' שלו קאמר רב חסדא דתרוייהו נמי כי הדדי נינהו, וכן זו ששאל ר' יהודה בר ליואי מר' יוחנן מהו לתלות כתם בכתם אינה מתחווורת לי לדברי המפרשים שאם באנו לומר כן דכתם בכתם שספרה לו קאמר כעין פלוגתיה א"כ כתם בכתם בראשון שלה לרבי ובשביעי לרשב"ג היה לו לישאל, והיכי

קאמר אליבא דרבי לא תיבעי לך, ואם נאמר דבראשון שלה אפילו לרבי ודאי תולין בלא טעם, א"כ ברייתא מיתרצא לר' יוחנן שפיר לרבי כאן בראשון שלה כאן בשני שלה והיכי קאמרינן מכל מקום קשיא.

לפיכך נ"ל דהא דקתני ושויין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה לרב חסדא לא מפני שתולין קלקלה במקולקל לרבי דלית ליה האי סברא כלל אלא מפני **שהוחזקה להיות רואה**, וכן בתולה מפני ששירפה מצוי, וכן היושבת על דם טהור והנכרית מתוך שאינן מקפידות אינן מרגישות ויודעות לפיכך תולין בהן שאלו ראתה זו הרגישה, הילכך להאי טעמא טמא וטהור שהלכו בשני שבילין אפילו בראשון שלו באנו למחלוקת, ורב אדא פליג אהך סברא ומוקי פלוגתייהו משום דכי הדדי נינהו, ור"י בר ליואי נמי כרב חסדא ס"ל הילכך בבעלת הכתם אפילו בראשון אינה תולה לרבי, וכל השמועה על דרך זו תישב אותה.

הא דאמרינן (לעיל) רב אשי אמר הא והא רשב"ג ול"ק כאן להבא כאן למפרע. כך פירושו שאם לבשו הן שתיהן החלוק הזה ואחר שפשטו אותו מצאה אחת מהן כתם אחר בחלוק שלה אין תולין כתם בכתם, אבל היתה אחת מהן כבר בעלת כתם ולבשו חלוק זה ונמצא בו כתם תולין בבעלת הכתם שהיתה כבר, וזה הפי' נכון ולשון הגמרא מוכיח אבל הפי' שפירש רש"י אינו נכון כלל.

שלר) ומיהו אם יושבת על שפת הספל ונמצא על שפת הספל ולא בתוך הספל טמאה דכה"ג ודאי מוכחא מילתא דבתר דתמו מיא אתא).

ורבי יוסי בחדא ספקא מטהר בתרי ספיקי מבעיא האי פירכא לרבי יוחנן בלחוד) היא דאמר דבספק ספיקא אפילו ר"מ מטהר אבל לר"ל דאמר דאפילו בס"ס ר"מ מטמא איצטריך דר' יוסי לאשמועין דר' יוסי בלחוד הוא דמטהר בס"ס דמדשבקי לבר זוגי ולא אמר ר"מ ור' יוסי מטהרין ש"מ דר"מ מטמא כי רישא אלא לר' יוחנן לישתוק נמי מדר' יוסי ופרקי דממשנה יתירא גמרי' דחד ספיקא דומיא דתרי ספיקי ומה תרי ספיקי אפילו לכתחלה בחד ספיקא נמי אפילו לכתחלה.

כיון דאר"ש חזקה דמים מן האשה ל"ש עומדת ול"ש יושב' וא"ת) כיון דאיש ואשה יושבין פשטי' ממתני' כ"ש דהוה לן למפשט בעיא קמייתא דאשה יושבת י"ל אה"נ אלא דברייתא עדיפא ליה דמפרש' בהדיא יושבת אינ דאי לאו ברייתא הו"א דכי אר"ש חזקת דמים מן האשה דוקא בעומד' אבל ביושב' לא אבל השתא דשמעי' מברייתא דאפילו יושבת אית לי' לר"ש דחזקה דמים מן האשה הה"נ באיש ואשה שהרי חזקת דמים מן האשה ולא מן האיש.

אמר רב בעכו"ם הרואה פי" (לאו רואה ממש בשעת שאלה קאמר דא"ה מאי אירי' מפני שהי' עכו"ם תיפוק לי' משום נדה אלא עכו"ם שכבר ראתה ולאפוקי ראוי' לראו' ולא ראת' ונדה נמי לאו ברוא' בשעת שאלה אלא שראתה והיא עדיין בתוך ימי נדתה.

דף ס' ושווין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה בטעמי' דר' דמודה דתולה בראשון שלה פליגי לקמן רב חסדא ורב אדא בר אהבה דלרב חסדא דאמר דטמא וטהור שהלכו בב' שבילין באנו למחלוקת

ב א ר מ ש ה

שם סק"א ד' ר' ז', ובפת"נ (עמוד תרכט). (5) פ"ג אות ט'. ותי' שרבינו דרכו להזכיר הראב"ד בבעלי הנפש וכאן לא הזכירו הגם שכן פסק בשער הכתמים (ד"ה עתה נפרש). (6) ראה היטב בפסקי הרא"ש ובב"י ושו"ע ענין זה. והחריד ס"י קצא סק"א הביא דברי רבינו אלו ועיי"ש מה שבנה על דבריו להלכה. (7) כ"כ בחי' הרמב"ן וראה בתפא"י ס"י קצא סק"ב ובסד"ט שם סק"ג בזה, שוב מצאתי אריכות רב בפת"נ (עמוד תרלא ותרלד). (8) כ"ז מבואר בחי' הרמב"ן וראה בפת"נ (עמוד תרלד), וראה לקמן ס"י א' תוד"ה יושבת, ובתוס' הרא"ש כאן. והמעין כאן ברש"י ד"ה אר"ש וד"ה איש ואשה, ירגיש שלכל זה כוון רש"י בלשונו הזהב. (9) כלשון רבינו מבואר בבעלי הנפש שער הכתמים, וכ"כ גם תוס' הרא"ש דף ס' א' ד"ה בנכרית, ולזה כוון גם רש"י שכי' לפרש הרואה שגדולה היא וידעין בה "דכבר ראתה", אבל נדה לכו"ע פירושה שרואה עכשיו כ"כ כל הראשונים, וראה במלי"מ פ"ט מהל' אי"ב הכ"ט. ואל תטעה אותך לשון המאירי (עמוד רמ"ח) שכי' מה נדה דקא חזיא ר"ל שכבר ראתה, ע"כ. דבודאי הכוונה שקודם שמצאה השני הכתם על החלוק כבר ראתה הראשונה ופרסה נדה, אבל אם כשפשטה הראשונה החלוק שעליו מצאה השניה הכתם, עדיין לא פרסה נדה רק כשמצאה השני הכתם אז פרסה נדה או בודאי לא תלינן, וא"כ המאירי לא נטה כלל מדרכי הקודמים לו ואין כאן שום חידוש לא קטן ולא גדול בדבריו דגם לדבריו פי' שרואה עכשיו.

ר' (ורשב"ג) ס"ל דהאי דמודה ר' בראשון שלה לא מפני שתולין את הקלקלה במקולקל כל היכא דלא מקלקל לי' טפי דא"ה היכי אמר סתמ' דבאנו למחלוקת ר' ור"ש ומשמע דאפילו בראשון שלו והא בראשון לא מקלקל לי' כלל אלא ודאי ס"ל לרב חסדא דמש"ה מודה רבי בראשון שלה ובאינך לפי שהן מוחזקות רואות דבראשון שלה דמיה מצויין ויושבות על דם טוהר נמי דמי' מצויין ועוד שמפני שדמי' טהורין רואה ואינה מרגשת וזו אילו ראתה הרגישה ובתולה נמי דמי' מצויין כדאמרי' לעיל בפ"ק"י) זו שירפה מצוי ולפי' מודה ר' שתולה בהן אבל טמא וטהור אין הטמא מוחזק יותר לילך בשביל הטמא ולפי' לר' אינו תולה בה אבל לרשב"ג תולה משום דס"ל דאפילו היכא דליכא חזקה תולין את הקלקל' במקולקל ורב אדא בר אהבה ס"ל דטעמא דר' דמודה דתולה בראשון שלה משום דס"ל דתולין את הקלקלה במקולקל כל היכא דלא מקלקל לי' טפי ואע"ג דליכא חזקה הילכך ה"נ בראשון מודה וכי פליג בשני ובשביעי"י) היינו משום דתרויהו כי הדדי נינהו כלומר דכי היכי דטהור מקלקל טמא נמי מקלקל וה"ה דלר' אינה תולה בסופרת שבע' בשלישי או בשביעי שלה דהא מ"מ מקלקלא").

א"ר חסדא טמא וטהור שהלכו בב' שבילין א' טמא וא' טהור באנו למחלוקת רבי ורשב"ג. פי"י) כגון שבא לישאל בבת אחת א"נ שבא לישאל עליו ועל חברו דאי לא הו"ל ספק טומאה בר"ה וספיקו טהור ונ"ל דכי קי"ל דכשבאו לישאל בבת א' א"נ עליו ועל חבירו שניהן טמאין מדרבנן בעלמא הוא דאי מדאורייתא היכי קאמר דבאנו למחלוקת ר' ורשב"ג דהא ודאי אפילו רשב"ג לא אמר אלא בכתמים דרבנן דהא מסקי' בפ"ק דפסחים"י) דכי אמרי' שאני אומר חולין ותרומה לתוך תרומה נפלה דוקא בתרומה דרבנן אבל בדאורייתא לא.

מהו לתלות כתם בכתם פי' ס"ל לר' יהודה בר ליואי דמאי דמודה ר' בשומרת יום כנגד יום ובראשון שלה ובאינך אחרנייתא"י) היינו משום שהן מוחזקות ברואות וכדס"ל לרב חסדא ומש"ה אמרי' דאליבא דר' לא תבעי לך דלא תלינן בכתם אפילו בראשון שלה דהשתא ומה התם"י)

ב א ר מ ש ה

ופשוט, וראה במל"מ פ"ט מהלכות איסורי ביאה הכ"ט ד"ה עוד כתבו התוס' וכו'. (10) המהרש"א ביאר פרש"י, אבל התוד"ה טמא לא הבינו פרש"י כן, וכנראה גם רבינו הבין פרש"י כהתוס' מדלא כתב זה בדעת רש"י, ועיי' במל"מ פ"ט הכ"ט מהל' א"ב. (11) לעיל י' ב', וראה רש"י כאן, וראה היטב בתוס' ותוס' הרא"ש ד"ה טמא, וגוף דברי רבינו כתב הרמב"ן בד"ה והא דאמר. (12) פי' בשומרת יום בשני שלה ובסופרת שבעה. (13) כ"כ גם בתוד"ה באנו, ובתוס' הרא"ש ד"ה טמא. (14) כ"כ בתוס' ובתוס' הרא"ש רמב"ן ושאר ראשונים, והמהרש"א כחן לדברי רבינו כאן, ועיי' בסד"ס מה שנתקשה בתירוץ הב' של רבינו. ועיי' גם במל"מ פ"ט הכ"ט מהל' אס"ב. וטהדי במרומים ששוב מצאתי בפת"נ (עמוד תרמד) שהעיר כן. (15) ט' ב' וס"ג דפסחים מ"ד א'. (16) פי' הנך דקתני כברייתא. (17) בשומרת יום. (18) פי'

דקא חזיא מגופה שאפילו בשני שלה דמי' מצויין במקצת ואפ"ה אמר דכיון שאינה מוחזקת ממש ברואה אינה תולה כ"ש בכתם דלא חזיא מגופה ואין דמי' מצוין דאינה תולה"*) כי תבעי לך אליבא דרשב"ג דלדידי' הוא דאיכא לספוקי אי טעמי' משום דתולין את הקלקלה במקולקל או משום דדמי' של זו מצויין אפילו בשני שלה טפי מחברתה שהיא טהור' לגמרי ואהדר לי' דאין תולין דטעמי' (דר"ג) [דרשב"ג¹⁹] ליתא אלא משום שדמי' מצויין²⁰) ופסקו הגאונים ז"ל²¹*) כר' יהודה בר ליואי דאין תולין כת' בכתם ואע"ג דאקשי' לי' מהא דתניא כתם בכתם הא פרקא רבינא ואע"ג דלאוקמתי' דר' אשי קשי' לרבי יהודה בר ליואי כיון דרבינ' דהוא בתרא פרקי' שפיר אליב' נקטי' כותי' וקי"ל נמי כרשב"ג²²) דתולה בשומרת יום (כשני' [בשני']) שלה ובסופרת שבעה דאע"ג דקי"ל הלכה כר' מחבירו היינו דוקא מחבירו אבל אביו²³) רבו הוה ותמהני²⁴) כיון דקי"ל כרשב"ג היכי נקטי' כר"י בר ליואי דאמר אין תולין דהא רב חסדא ורב אדא בר אהבה ור' יוסי בר חנינא משמע דכולהו ס"ל דטעמ' דרשב"ג מפני שתולין את הקלקלה במקולקל מדמדמו למילתי' טמא וטהור שהלכו בב' שבילין דאי טעמא דרשב"ג מפני שדמי' מצויין הא לא דמיא לההיא כלל²⁵) אלא ודאי משמ' דאינהו ס"ל דטעמי' מפני שתולין את הקלקל' במקולקל וכיון שכן לא מסתב' למידחינהו לכולהו ולרב אשי בהדיהו משום פשטי' דר"י בר ליואי ורבינא שנוי'א בעלמא הוא דשני וצ"ע.

הא והא רשב"ג ול"ק כאן למפרע כאן להבא פי' אם היתה למפרע בעלת כתם קוד' שהשאלה אותה חברת' חלוקה תולה בה אבל אם אחר שהשאלתו ולבשתו היא חברתה מצאה כתם בחלוקה אינה תולה בה חז' יותר מחזור²⁶) מפרשי' ז"ל.

ע"ב מתני' ג' נשים שלבשו חלוק א' או שישבו על ספסל א' כל' בוא"ז דומי' דחלו'²⁷) ומש"ה לא קתני בדקה א' מהן ומצאה טמא ובדקה

ב א ר מ ש ח

אפילו בראשון שלה. 19) צ"ל : דרשב"ג. 20) פי' גבי שומרת יום ולא משום שתולין במקולקל, וראה רש"י ד"ה לפי שאין ומה שפי' המהרש"א. 20*) כן פסק הרמב"ם בפ"ט מהל' אי"ב הכ"ט, בעלי הנפש בשער הכתמים, והרשב"א בבית ד' שער ד'. 21) כן פסק הרמב"ן בהלכות ס"ד אות ל"ג וכן הרשב"א בתוה"ב שם והראב"ד בבעלי הנפש שם, אבל לא כן דעת הרמב"ם שם, ראה שם בה"ה, וסהדי במרומים ששוב עיינתי במאירי (עמוד ר"ג) וכתב כדברי הרמב"ם בשם גדולי הדורות ושבקיה להרמב"ם שתמיד תהלתו בפיו, וראה בטור ושו"ע סי' ק"צ בזה ובגו"כ. 22) צ"ל : בשני. 23) ובענין הלכה כרבי מחבירו ולא מחבירו ראה כתובות כ"א א' וב"ב קכ"ד ב' ובמפרשים שם, ועיין במעיו"ט על הרא"ש אות ד' בזה באריכות. 24) ראה ברמב"ן שכי' דר' יהודה בר ליואי ס"ל כרב חסדא, וראה במל"מ פ"ט מהל' אי"ב הכ"ט מד"ה תו גרסינן התם וכו' עד סופו. 25) פי' דבטמא וטהור שהלכו אין סברא והכרח שהמוחזק בטמא ילך בשביל הטמא, וראה בכ"ז בפת"נ (עמוד תרל"ז) באריכות. 26) ראה ברמב"ן ד"ה הא דאמרין לעיל, ובתוד"ה כאן, ובתוס' הרא"ש ד"ה כאן. 27) כ"כ גם המאירי (עמוד רמ"ט), וכדבריהם מבואר בבעלי

[דף ס ע"א]

דף ס ע"א תוס' בד"ה טמא וטהור שהלכו בו' ובטמא שלא סיפר כ"ף
נמי לא איירי דאפי' רבי מודה דתולדה כדאמר ושזין בו' עכ"ף.
אצל מפרש"י נראה לפרש דרז חסדא בטמא שלא סיפר כלל נמי **איירי** והא דקתני מודה רבי בשומרת יוס בראשון היינו טעמא לרז חסדא משום דהומזקה רואה דמיס היום ומעיינה פתוח בראשון שלה דמהאי טעמא חולה עוזרה בשאינה עוזרה לפי שזשעה שאינה עוזרה הומזקה יותר בדמים וטעמא דרבי לאו משום קלקול והשתא שפיר מדמה רז חסדא טמא שלא סיפר כלל צב' שצלין לשומרת יוס בשני שלה דאינו חולה לרבי כיון דלא הומזקה רואה היום ורז אלא שפיר קאמר הכא מאי נ"מ דצקלקול מליא מלתא ובשומרת יוס בשני שלה איכא קלקול משא"כ בטמא שלא סיפר כלל והסוגיא מתפרשת כפשוטה **לפ"ז** אצל התוס' מאנו ציה שסמכו ענמן אהא שהקשו לקמן ב^א מהך דב' קופות דאמר חולין לחוך חולין נפלו דע"כ טעמא דרבי משום קלקול וצבאי יתיישב אהך דב' קופות דנקטו צמירוצא מלתא אחריתא שכתבו וה"נ אפי' רבי מודה שחולה צנדה גמורה שלא טבלה כלל עכ"ל ולמה צבא מלתא דקתני צצרייתא ושזין שחולה בו' אלא דר"ל דלאו צבא מלתא דושזין שחולה בו' דמתניא צצרייתא לחוד מודה רבי ומשום חזקת דמים אלא אף צנדה גמורה שאין מעיינה פתוח אלא שלא טבלה נמי מודה רבי וע"כ משום דלא מקלקלה מידי ודו"ק:
תוס' בד"ה באנו למחלוקת בו' דאע"ג דבתריוורא איתרע חזקה בו' עכ"ף.
דספק טומאה צרי"ר לא מטהרינן נמי אלא צדאילא חזקת טהרה כמ"ש התוס' צריש מכילתין ^א גצי והכל כי אמרינן אוקי בו' **תוס' בד"ה מהו לתלות בכתם** בו' אבא בראשון פשיטא ציה דתולדה בו' ויעור אציביה דרבי

חידושים

האשה פרק תשיעי

דף ס ע"א גמ' תולה טמא.
נ"צ פי' שציל: שם בתלוי.
נ"צ פי' אדס: שם איכא דאמרי הא והא רבי.
נ"צ סוגיא דעלמא משמע שכנר מתרננין הנצרייתא ואחר כך פריקין מינה ולפי זה השנוי' לא פריך מידי דהא לרבי פשיטא דאינה תולה בכתם אלא דוקא למירון קמא הוא דפריך או אלינא דרז אצי וא"כ מדפריך רבי

דף ס ע"א תד"ה טמא וטהור שהלכו בו' אלא מיירי בטמא שספר קצת וס"ל לרב חסדא דלרבי אפילו בספרה קצת אינה תולה והא דנקט סופרת ז' שלא טבלה לרבותא דרשב"ג נקטי' דאפ"ה תולה ורב אדא דקאמר מאי נפקא מינה לא קרי הפסד כיון דלא סתר הכל.
כן נראה לי להגיה והספרים שלפנינו מסורסים וכלל הענין דרב חסדא ס"ל דבספרה קצת נמי ס"ל לרבי אינה תולה והא

דף ס ע"א רש"י ד"ה בשני שפ"ה.
וה"ל אם השאילה לשומרת יום בשני שלה תולה בה אע"ג דלא הוחזקה רואה היום כיון דמעיינה פתוח תולה בה. עכ"ל.
לכאורה תמוה דל"ל האי טעמא דמעינה פתוח ת"ל דתלינן במקולקל הא לקמן בטמא וטהור שהלכו בשני שבילין דתלינן בטמא והתם ליכא אלא טעמא דתלינן במקולקל וכן הקשה לקמן במל"מ. ונראה דקשיא לרש"י דהכא בשי"ל לא ה"ל למיתלי אע"ג דבלא"ה מקולקלת היא כיון דקיי"ל דכל י"א יום שבין גדה לגדה היא בחזקת טהרה ואצ"ו בדיקה כדאמרינן לעיל דף ל"ט אם כן לא ה"ל למיתלי בשי"ל או בזה שספרה וכה"ג כתב במל"מ דהא דתלינן במקולקלת דוקא היכא דשניהן שזין אבל אם המקולקלת זקנה או מעוברת וכה"ג לא תלינן בה ואם כן ה"נ לא ה"ל למימר בסתמא דתלינן דמשמע אף על גב דטהורה היא בימים הראוים לזיבה אפילו הכי היא תולה בשי" ובסופרת ז"נ לזה כתב רש"י דש"ה דמעינה פתוח דאף ע"ג דקיי"ל דבי"א יום שבין גדה לגדה אצ"ו בדיקה דבחזקת קיימי קיימי מ"מ ש"ה דמעיינה פתוח וכ"כ רש"י לעיל במתני' ריש דף ל"ט ע"א דטעמא דזיבה ושי" בחזקת טומאה הוא והואיל והוחזקה להיות מעיינה פתוח:
אך קשה בסופרת שבעה שלא טבלה דכבר הוחזקה להיות מעינה סתום אמאי נתלי בה כיון דהיא בתוך י"א יום דהא סתמא קתני בסופרת שבעה וכו' אע"פ שעדיין היא תוך ימי זיבה וצ"ל כיון שראתה כבר תוך ימי זיבה אלו שוב אין לה חזקת טהרה וצ"ע.
שוב ראיתו כן בס' מל"מ שכתב לדעת רש"י דמיירי בסופרת ז' ביום שביעי כיון דלא עברו עליה ז' נקיים שלמים מקרי מעינה פתוח לדעת רש"י לפ"ו ניחא:
מ"ש מהרש"א לדעת ר"ש כוון לדעת הרמב"ן בחדושו וכ"כ הר"ן מיהו מ"ש הר"ן דהאי דטהור וטמא מיירי בבאים בבת אחת דאל"כ הא קיי"ל ספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור אינו מוכן לי דמה בכך שבאי' בב"א כיון דא' מהן ודאי טמא א"כ תו ליכא מילי דרבנן כחוכא ואיטולוא וכמ"ש הוא עצמו שם דמדאורי' אפי' בבאים לשאול בב"א טהורים ע"ש ולפ"ז ק' לפריושם דמתני' דלר"ח דפליג רבי בטמא וטהור וכו' דודאי אית ליה לרבי דספק טומאה ברה"ר טהור ומנ"ל לר"ח דפליג רבי אזוה והכא לא שייך מ"ש התוס' בריש מכילתין דלא גמרינן מסוטה אלא דבר דיכול להיות וכו' דהא ה"נ יכול להיות כיון שזה בלא"ה הוא טמא ויש ליישב ומה שדקדק עליו במל"מ לק"מ לפמ"ש לעיל בכונת רש"י דז"ל:

נמי ה"פ בו' עכ"ף.
פי' דאס נימא צראשון פשיטא ליה דחולין לכ"ע אהא קשיא להו דאלינא דר' נמי ה"ל למצעי בו' דנהי דלרצן שמעון צן גמליאל פשיטא ליה דחולין משום דכיון דהיכא דחויא מגופה חולין אף צשני שלה מסבצר לכל הפחות צכתם צראשון שלה חולין אצל לר' דצמגופה לא חולין נמי אלא צראשון אצמאי פשיטא ליה דצכתם נמי צראשון חולין דהוה ליה למצעי ציה נמי אס לנחומי חדא דרגא כדמצעי ליה לרשב"ג צשני שלה אס נחמין צכתם חדא דרגא משום דלא חויא מגופה ולא ניחא להו למימר דלרצן שמעון צן גמליאל פשיטא ליה צראשון דחולין צכתם ולרבי פשיטא ליה דאין חולין צראשון דודאי למאי דמסקי התוס' לרשב"ג אף צראשון מצעי ליה נשמע שפיר מצעיימו של ר' יוחנן דלרבי אין חולין צראשון דהא אף צראשון קמצעיא ליה ועלה קאמר לרבי לא מצעי לך כמ"ש התוס' והיינו משום כיון דרבי מחמיר אף צמגופה דאין חולין אלא צראשון פשיטא ליה צכתם לנחומי הך חדא דרגא אצל לרשב"ג דמיקל צגופה קמצעיא ליה שפיר צכתם אפי' לנחומי ציה חדא דרגא אס ללאו אצל הא ודאי לא משתמע מצעיימו של ר' יוחנן למימר דלרשב"ג פשיטא ליה דחולין צכתם צראשון שלה ולרבי פשיטא ליה דאין חולין דלא אשכתן צשום דוכתא מפורש דפליגי צראשון ומהיכא פשיטא לן הך פלוגתא צכתם ודו"ק ז"ל:
בא"ד מ"מ קשיא הא איכא צשנויי בין צרבי בין צרי"ש בן גמליאל בראשון בו' עכ"ף.
אצל אי צראשון שלה קמצעיא ליה נמי לר"ש צן גמליאל כיון דמ"מ חקשה לרבי יהודה צר ליואי ניחא ליה לשנוי' רישא וסיפא לרבי הא צראשון והא צשני ולא צעי למימר הכי לרשב"ג דא"כ תפסוט מיהא חדא לרשב"ג דמצעי שלה אין חולין כדקאמר רבי יהודה צר ליואי וק"ל:

חכמת שלמה

הגהות

דף ס ע"א רש"י בד"ה וביושבת על דם טוהר ובכתולה שדמיה בו'.
נ"ל: רש"י בד"ה אתמר נמי בו' תלינן שביל טמא בטמא בו'.
נ"ל: רש"י בד"ה טמא וטהור בו' בתלוי לדברי הכל בו'.
ד"ה: **תוס' בד"ה טמא וטהור בו' לא קרי הפסד כיון דלא סתר בו'.**
נ"ל:

יוחנן ש"מ דאיכא דאמרי לימא כלל ומהו דעת הגמרא וצ"ע אף שהתוס' ז' דוקים:

מהר"ם

דנקט בברייתא סופרת ז' אלא שעדיין לא טבלה לרבותא דרשב"ג נקטיה ורב אדא ס"ל דדוקא נקט בברייתא סופרת ז' דבהא דוקא ס"ל לרבי דאינה תולה דמפסידה ססותרת כל הז' שספרה אבל בסופרת כמקצת מודה רבי דתולה דלא קרי הפסד כיון דלא סתרא הכל שהרי עדיין לא ספרה כ"א מקצת וסתייה במקצת לא מקרי הפסק ולכן קאמר הכא מאי פקא מינה ז':

חדוד הלכות

תוס' ד"ה באנו למחלוקת [דרבי ו]לרשב"ג (ורבנן) בו'.
וא"ת אם כן מה ענין בו' אע"ג דבתריווייהו איתרע חזקת וכו'.
וכתב המהרש"א וז"ל דספק טומאה ברה"ר לא מטהרינן נמי אלא בדאיכא חזקת טהרה כמ"ש התוס' בריש מכילתין גבי והלל כי אמרי' אוקי וכו' עכ"ל.
לא ידעתי כוונתו דאדורבה מסקי התוס' שם דמטהרינן ספק טומאה ברה"ר אפי' היכא דליכא חזקה כלל אלא היכא דלא דמי לסוטה או צריך לחזקה יע"ש גם דברי התוס' כאן אין להם הכנה לפמ"ש שם דהיכא דא' ודאי ל"ד לסוטה ולא מטהרינן מספקא אלא משום חזקה א"כ הכא שם ודאי הלך בטמא לא גמרינן מסוטה ודוק:
תוס' ד"ה מהו לתלות וכו'.
דאם כן מאי קאמר לקמן מ"מ קשיא הא איכא לשנויי בין לרבי ובין לרשב"ג. עכ"ל.
עיין במשנה למלך שהקשה דאי מוקמת כרבי בראשון שלה אכתי קשיא לר"י בר ליואי דהא חזינן דלא נחתין לר' אפי' חד דרגא א"כ ה"ה לרשב"ג בשני שלה וקשיא לר"י דאמר אין חולין לרשב"ג ע"כ ול"ז דהא דקאמרי בין לרבי ובין לרשב"ג אין כוונתו דאי הוי מוקמי כרבי לא היה קשה לר"י דזה אינו דהא באמת מוקמינן לחד שנויא כר' ואפ"ה מסיק מ"מ קשיא אלא כוונתם דהא איכא לאוקמי בין לרבי בין לרשב"ג וכו' ר"ל כי היכי דמוקמת לה כרבי ה"נ איכא לאוקמי כרשב"ג כמו לרבי ולמה מוקמת לה אליבא דרבי ותקשה לר"י ה"ל לאוקמי לרשב"ג בראשון וכו' ולק"מ כנ"ל וכ"נ שהבין מהרש"א ז"ל בכונת דבריהם:
בא"ד ועוד דאליבא דרבי נמי ה"ל למצעי בו'. עכ"ל.
עיין במהרש"א ונ"ל כוונתו דבשלמא אי ר"י מצעי אפילו בראשון אם לתלות בכתם אליבא דרשב"ג בודאי נשמע מדבריו מדקאמר אפי' דר' לא תבעי לך בו' דאפי' בראשון פשיטא ליה לר"י דאליבא דרבי שאין חולין אלא אי ר"י מיירי בשני שלה א"כ כי קאמר אליבא דרבי לא תבעי לך לא נשמע מדבריו דפשיטא ליה אליבא דרבי דאפי' בראשון לא תלינן ואי ס"ד דאפי' בראשון פשיטא ליה אליבא דרבי הכי ה"ל למימר לר"י אליבא דרבי לא תבעי לך דאפי' בראשון לא תלינן מכ"ש בשני כי תבעי לך אליבא דרשב"ג אלא מדלא אמר ר"י הכי ע"כ דלא פשיטא ליה דאליבא דר' לא תלינן אפי' בראשון והא דקאמר ר"י אליבא דרבי לא תבעי לך היינו בשני ולזה כתבו תוס' דאליבא דרבי נמי ה"ל למצעי בראשון שלה ולא ידעתי טעם המל"מ שכ' שלא נתקורה דעתו בתי' המהרש"א ז"ל:
בא"ד והא דקמשני הא והא רבי וכו' ולא בשיטתיה דר"י וכו'. עכ"ל.
כוונתם מבואר דבשלמא אי בעיא

הגהות והערות

ובחוסן ישועות מש"כ עליו.
בן בד"ה באנו למחלוקת.
גן דף ב ע"א ד"ה והלל.
דן ע"י חכמת בצלאל בביאור כוונת מהרש"א.
הן ע"י חרוד הלכות.
זן בד"ה מהו לתלות.
זן ע"י משל"מ הלי' איסור"ב פ"ט הלכ"ט ד"ה והנה הרב המנהיג וכו' שתמה על המהר"ם ומבאר דברי התוס' בדרך אחרת, וע"י חכמת בצלאל שמיישב דברי המהר"ם.

מהרשא מהרם חרוד הלכות

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

תלמוד בבלי <עוז והדר> - מ נדה תלמוד בבלי עמוד מס : 341 הודפס ע"י אוצר החכמה

חוות דעת ביאורים סימן קצ ס"ק כט

(כט) והשאלתו לישראלית נדה. לבאר דינים אלו נקדים הא דנדה דף ס' [ע"א], דתנו רבנן תולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה. ופירוש רש"י [ד"ה בשני שלה] וז"ל, ואף על גב דלא הוחזקה רואה היום, כיון דמעיינה פתוח תולה בה, ואף על גב דמקלקל לה וצריכה לשמור יום המחרת כו', עד הואיל ועכשיו טמאה היא, עכ"ל. ותמה עליו המשנה למלך בפרק ט' מהלכות איסורי ביאה [הלכה כט], דהא בש"ס [שם] מדמה לזה טמא וטהור שהלכו בב' שבילין, אף דלא שייך שם מעין פתוח, אלמא דאף במקום דלא שייך מעין פתוח תולין הקלקלה במקולקל. ועוד, למה ליה לרש"י לומר שני הטעמים. וכל דבריו דחוקין. והנראה לענ"ד דודאי לא שייך לומר סברת תולין הקלקלה במקולקל רק במקום שאם היה מזדמן הספק רק לאחד היה טהור, כמו בשני שבילין, דספק טומאה ברשות הרבים טהור, רק שמחמת שנזדמן ספק זה לשני בני אדם ובאו לשאול שניהן והוי תרתי דסתרי מטמאין שניהם, ומשום הכי כשהאחד בלאו הכי מקולקל קצת, תולין בו, דלא הוי תרתי דסתרי דזה יש לו חזקת טהרה גמורה ולזה אין לו חזקת טהרה, אבל במקום שאף אם היה מזדמן לאחד מהן הספק גם כן טמא, כגון בשני שבילין ברשות היחיד, אף בטומאה דרבנן, ע"ן ברמב"ם הלכות אבות הטומאה [יח, ה], אז ודאי אם נזדמן אחר כך ספק זה גם לשני אין תולין הקלקלה במקולקל, דסברת תולין במקולקל אינו מועיל רק לענין שלא יקלקל את השני, והוי כאילו הלך השני לבד, אבל

שיתקן המקולקל להשני שיהיה חשוב יותר מאילו הלך הטהור לבד ודאי דלא. וכן בשתי קופות בתרומה וחולין בנפילה אחת גם כן היה מותר, כמבואר בסימן (קי"ב) [קיא סעיף א]. והנה הרשב"א בתורת הבית הארוך [בית ז שער ד יט, ב] מחולק עם הצרפתיים, דהצרפתיים סבירא להו [נדה יד, ב תוספות ד"ה בעד] דכל שלא בדקה העד סמוך לבדיקת עצמה הוי עד שאינו בדוק, והא דשלש נשים שלבשו חלוק אחד דכולן טמאות, הוא מטעם כיון דעל כרחך צריך לקלקל הוי כמו בשני שבילין דמטמאין כולן, והקשה הרשב"א דאם כן לדבריהם כשהאחת אין צריכה לשאלה, כגון שראתה כתם אחר כך או שהיא נכרית אף שלא ראתה, נטהר את האחרות, ולזה כתב הוא ז"ל דכל שלא נזדמן מקרה ידוע שיצא מחזקת בדוק, כגון שוק של טבחים, אינו יוצא מחזקת בדוק, ומשום הכי בשלש נשים כולן טמאות, דלבישת אשה אחרת אינו חשוב כמקרה ידוע שתצא מחזקת בדוק, ומשום הכי אפילו אחת אין צריכה לשאלה טמאין כולן, ולא דמי לב' שבילין, עכ"ל הרשב"א. ולפי זה צדקו דברי רש"י, דבלא הטעם דמעין פתוח אפילו לא היתה שואלת רק על עצמה ג"כ היתה טמאה, וסברת תולין הקלקלה אינו מועיל רק שלא יקלקל שאלת השני, אבל לא שלא יחזיק כמו שכתבתי לעיל, משום הכי כתב רש"י דמעיינה פתוח דאז יצא החלוק מחזקת בדוק כיון שנזדמן לה מקרה ידוע, דאז אילו לא שאלה רק אחת היתה טהורה, רק משום שנזדמן גם להשניה ועל כרחך צריכין לקלקל אחת מהן

מקלקלין שניהן, כמו לדעת הצרפתיים שהביא הרשב"א ז"ל דסבירא להו דבלבישת כל אשה יוצאת החלוק מחזקת בדוק ואפילו הכי מטמאין כשיש שאלה לב' נשים, הכי נמי לרשב"א בנדון דידן, ומשום הכי כשהשניה בלאו הכי מקולקלת תולין בה הקלקלה בכדי שלא תקלקל שאלת השניה. ולפי זה אחר שעברו הז' נקיים רק שלא טבלה, דכבר נסתם מעיינה, אינה תולה בה. ובהיות כן, נדות דידן שהן ספק

זבות ולא ראתה רק פעם אחת, אפילו ביום ז' אינה תולה בה, דממה נפשך כבר עברו ימי זיבה, דאם בימי זיבה היא בשומרת יום סגי, ואי נדה היא בז' ימים עם יום הראיה סגי, ואף דאנן מחמירין, מכל מקום הרי כבר נסתם מעיינה, כן נראה לי ברור, ודלא כהמשנה למלך. וכן אפילו ביום שני אינה תולה, כי שמא בימי זיבה היא ובשומרת יום כנגד יום נסתם מעיינה:

סדרי טהרה סימן קצ ס"ק ע

וזה לשוני שם אהא דגרסינן התם [ס, א] תנו רבנן תולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה, ובסופרת שבעה שלא טבלה כו', ופירש רש"י ד"ה בשני שלה, תולה בה, ואף על גב דלא הוחזקה רואה היום, כיון דמעיינה פתוח תולה בה, ואף על גב דמקלקלה פורתא דצריכה לשמור יום המחרת, כיון דטמאה השתא, עכ"ל [רש"י]. והוא תמוה, דלמה ליה טעמא דמעיינה פתוח, תיפוק ליה דתלינן הקלקלה במקולקל, דהא לקמן [שם] בטמא וטהור שהלכו בשני שבילין דלכולי עלמא לרבן שמעון בן גמליאל תולין דטהור הלך בשביל הטהור, והתם ליכא טעם אחר אלא דתלינן הקלקלה במקולקל, וכן הקשה במשנה למלך [שם ד"ה השאילה]. ומה שכתב לתרץ בזה הם דברים דחוקים מאוד ואין להם שחר, יע"ש. לכן נראה לענ"ד דסבירא ליה לרש"י הא דתלינן הקלקלה במקולקל היינו דוקא היכא דשתיהן שוות בחזקת רואה, אבל באם אחת מהן אינה מוחזקת

ברואה, אף על פי שהיא מקולקלת בלאו הכי, לא היה לנו לתלות בה, כיון דאיכא סברא להכא ולהכא, וכמו שכתבתי לעיל. ומשום הכי קשה ליה לרש"י דהכא בשומרת יום אין לנו לתלות בה אף על פי שהיא מקולקלת בלאו הכי, דהא קיימא לן לעיל דף ל"ט ע"א דכל י"א יום שבין נדה לנדה היא בחזקת טהרה ואינה צריכה בדיקה, וא"כ אמאי נימא דתולה בה, דמשמע מדתני סתמא דתולה בה אפילו אם חברתה היא בימים הראשונים שראויים להיות נדה אפילו הכי תולה היא בשומרת יום כנגד יום, ואמאי, נימא דזו כיון דבחזקת מסולקת בדמים היא לא נתלה בה. **לזה כתב רש"י כיון דמעיינה פתוח תולה בה. ור"ל, דאף על גב דכל י"א יום היא בחזקת טהרה ובחזקת מסולקת בדמים, הני מילי כל שלא ראתה, אבל זו שראתה אתמול אינה בכלל מסולקת בדמים, ואדרבה בחזקת מעיינה פתוח היא.** וכן כתב רש"י בהדיא לעיל דף ל"ט [ע"א ד"ה ושומרת יום] במשנה שם דטעמא דזבה ושומרת יום הם

בחזקת טומאה הואיל דמעין פתוח, והוא הדין בסופרת ז' שלא טבלה, כיון דלא עברו עליה ז' ימים שלמים עדיין מעין פתוח מיקרי. וכן כתב בהדיא במשנה למלך דהכי סבירא ליה לרש"י, יע"ש. ואם כן אפילו אי נימא דהא דאמר רבן שמעון בן גמליאל דתולה בסופרת ז' שלא טבלה מיירי

שו"ת בית אפרים יורה דעה סימן מה

וראיתי לשארי בספר חוות דעת מ"ש ליישב דברי רש"י ממה שהקשה עליו המשנה למלך דלמה כתב דלרשב"ג הטעם משום מעינה פתוח וכתב עפ"י דברי הרשב"א בהך דג' נשים שלבשו חלוק דמחמת מעיינה פתוח הוה כמקרה ידוע ע"ש ודבריו תמוהים דמ"מ איך מדמה לב' שבילין דהכא הטעם פשוט דלגבי אשה זו הטהורה הו"ל בעד שאינו בדוק וגבי אשה הטמאה הו"ל בעד הבדוק ואין זו דומה למ"ש רבותינו הצרפתים בהך דג' נשים דהתם כיון שבאו לשאול בבת אחת כולו כחד גופא דמיין ובלא"ה צריך להסביר ההיא דהתם ואין פנאי להאריך ועכ"פ התם גופא הא קי"ל דמעוברת תולה באינה מעוברת כו' וא"כ פשיטא דמי שאין מעיינה פתוח תולה במי שמעיינה פתוח וא"כ מנ"ל דלרשב"ג תולה בשני שבילין בטמא דלמא לאו מהאי טעמא

שאפילו היא עדיין בימים הראוים לזיבה, אפילו הכי היא דתולה בה כיון דבחזקת מעין פתוח הוא, ואם כן בטהור וטמא שהלכו בשני שבילין דשניהן שוין להילוך זה, הטעם פשוט דלרבן שמעון בן גמליאל תולין הקלקלה במקולקל, כן נראה לענ"ד בכוונת רש"י, ולזה העירני בני מוה"ר משה:

דקלקלה במקולקל אתי עלה ולענ"ד פשוט בדעת רש"י דקשיא לי' לפי מה דאמרין לקמן דכתם בכתם אין תולין לפי דדוקא היכא דמגופה קא חזיא משא"כ כתם דאתי מעלמא אלמא אף על גב דודאי מקולקלת היא מ"מ אין תולין בה משום חשש דאתי מעלמא וא"כ בהא דשומרת יום ביום ב' מה בכך שאתמול ראתה הא היום לא הוחזקה להיות רואה וע"ז כתב רש"י הטעם הואיל ומעיינה פתוח ר"ל כיון דעכ"פ באה ראי' זו מגופה ונפתח מעיינה שפיר יש לתלות בה שגם ראי' זו מגופה משא"כ בעלת הכתם שמעיינה סתום אף על גב דודאי מקולקלת היא מ"מ כיון שלא הוחזקה לפנינו שנפתח מעיינה טפי חוששין לאשה זו דאשתכח הכתם גבה וכמבואר ג"כ במשנה למלך סברא זו אליבא דרש"י ע"ש:

דברי זעירא מן חבריא הק' אפרים זלמן מרגלית מבראד

18

משנה למלך הלכות איסורי ביאה פרק ט הלכה כט

[כט] השאילה אותו לזבה קטנה כו'. בפרק האשה (דף ס') ת"ר תולה בשומרת יום כנגד יום בשני שלה ובסופרת ז' שלא טבלה לפיכך היא מתוקנת וחברתה מקולקלת דברי רשב"ג רבי אומר אינה תולה לפיכך שתיהן מקולקלות ושין שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וביושבת על דם טוהר ובבתולה שדמיה מרובים ע"כ. ופירש רש"י אם השאילה חלוקה לשומרת יום בשני שלה תולה בה ואף על גב דלא הוחזקה רואה היום כיון דמעיינה פתוח תולה בה ואף על גב דמקלקל לה דצריכה לשמור יום המחרת כיון דטמאה השתא ובסופרת שבעה נקיים אחר זיבה ואף על פי דמקלקלה הרבה שסתרה כל ימי ספירתה וצריכה לספור עוד שבעה נקיים הואיל ועכשיו טמאה היא ע"כ. והנה מתוך דברי הרשב"א בת"ה נראה דטעמא דרשב"ג הוא דכיון דכתמים דרבנן תולין את הקלקלה במקולקל דאמרין שאני אומר כדרך שאמרו בב' קופות בתרומה דרבנן ואף על גב דבידה של זו לטבול ולהטהר עכשיו מ"מ מחוסרת טבילה היא וטמאה היא יע"ש. **ומדברי רש"י נראה דטעמא דרשב"ג הוא משום דיותר מצוי הוא שתראה שומרת יום כיון דמעיינה פתוח ומש"ה תולה בה ולא ידעתי מי הזקיקו לזה** והלא דומיא דההיא דטמא וטהור שהלכו בב' שבילין היא והתם ליכא שום טעם לתלות בטמא או בתלוי יותר מן הטהור. אלא טעמא דמילתא היא משום דתולין הקלקלה במקולקל. ועוד סופרת שבעה מאי איכא למימר הא התם לא הוחזקה להיות מעיינה פתוח. ואולי כל שלא ספרה ז' נקיים אליבא דרש"י עדיין מעיינה פתוח ותולה בה. ולפי זה אם עברו ימים רבים ולא טבלה אליבא דרש"י אינה תולה לפי שלא הוחזקה זו להיות מעיינה פתוח אבל כפי טעמו

של הרשב"א נ"ל דכל שלא טבלה תולה בה לפי שתולין הקלקלה במקולקל. כך הייתי סבור. אבל אח"כ ראיתי דליתא כלל דלעולם כל שעברו ימי נדתה או ימי זיבתה אף שלא טבלה אין תולין בה דתו לא חשיבא מקולקלת כיון שכבר עברה טומאתה הראשונה ואם נתלה בה עכשיו אנו מביאין לה טומאה חדשה ומאי חזית דנביא לזו ולא לזו אבל בתוך ימי נדתה תולין בה לפי שעדיין טומאתה הראשונה קיימת וכן בזבה בתוך ימי זיבתה אף שעכשיו סותרת מה שספרה מ"מ טומאתה מכח ראיותיה הראשונה היא שהיתה זבה ולא ספרה שבעה נקיים ולקמן בע"ה נאריך בזה (א"ה) תמצאנו בד"ה וראיתי להרב חידושי הלכות יע"ש):

עוד קשיא לי לפירש"י דא"כ רבי דאינה תולה הוא משום דסבר דלא הוחזקה זו לראות ביום ב' אבל ביום ראשון תולה לפי שכבר הוחזקה. א"כ תיקשי ליה נדה דקתני סתמא דמתניתין דתולה ואף על פי שלא הוחזקה היום לראות אלא ודאי אית לן למימר משום דתולין הקלקלה במקולקל. וא"כ אימא דלרשב"ג חשיב מקולקלת שומרת יום בב' שלה וסופרת שבעה שלא טבלה. והנראה אצלי בכוונת דברי רש"י הוא דהכא איכא אומדנא טפי לטמא להך דאשתכח כתם גבה מחבירתה. משום דאיכא למימר כאן נמצאו וכאן היו וכדאמרין בגמרא מהו דתימא ההיא דאשתכח כתם גבה תתקלקל אידך לא תתקלקל קמ"ל. ולגבי הך אומדנא איכא נמי אומדנא אחריתי הפך מזו דאידך הוחזקה מעיינה להיות פתוח וכן בשומרת יום בראשון ובין בשני וכן הסופרת שבעה ביום השביעי וכן הנדה הוחזקו כולם להיות מעיינים פתוח כל זמן שהם בתוך ימי הספירה. כיון דאיכא תרי אומדנות דסתרי אהדדי חשיב כאילו ליכא הוכחה להאי יותר מהאי וע"כ אחת מהן טמאה והיה מן הדין

שיהיו שתיהן מקולקלות אלא דרשב"ג סבר דאיכא אומדנא אחרת שהיתה טמאה ותולין הקלקלה במקולקל ורבי סבר דשומרת יום בב' שלה לא חשיב מקולקלת כיון שבידה לטבול. אבל בשומרת יום ביום הראשון וכן בנדה מודה רבי דתולה מטעמא דתולין הקלקלה במקולקל. וגבי שבילין ליכא אומדנא להך מהך ומש"ה אזלינן בתר הקלקלה ושיון הם השבילין לבעלת הכתם ולא מצאתי אופן אחר ליישב דברי רש"י. וליכא למימר דמאי דנקט רש"י האי טעמא דמעיינה פתוח הוא לתת טעם לרשב"ג דתולה בשומרת יום בב' אף על גב דמפסדת ואיכא למימר מאי חזית דתקלקל להך טפי מהך ולזה כתב רש"י דאיכא נמי אומדנא דמעיינה פתוח אבל בנדה לא איצטריך להאי טעמא כיון דאינה מפסדת. דא"כ היכי קאמר רב חסדא טמא וטהור באנו למחלוקת. אימא ע"כ לא קאמר רשב"ג דאפילו מפסדת תולה בה אלא משום דמעיינה פתוח. וכ"ת השתא נמי תיקשי. הא ליתא דכבר כתבנו דאף דאיכא אומדנא לגבי שומרת יום איכא נמי אומדנא לגבי בעלת החלוק משום דכאן נמצאו וכאן היו וכדאמרין בגמרא. אך עדיין לבי מהסס בזה דאם איתא דמאי דהוצרך רש"י לומר טעמא דמעיינה פתוח הוא כדי לתת טעם למה לא נתלה הכתם בבעלת החלוק שנמצא הכתם גבה. א"כ השאילה חלוקה לטהורה וחזרה ולבשתו דקי"ל דשניהם טמאות אמאי לא אמרינן כאן נמצאו וכאן היו ותהיה דוקא בעלת החלוק טמאה. ואולי דהאי טעמא לעולם לא מהני להציל חבירתה אך הוה ס"ד דמהני שלא לטהר את בעלת החלוק אף שהשאילתו לשומרת יום בב'. ולזה כתב רש"י דאפ"ה טהורה אף שנמצא הכתם אצלה משום דאיך מעיינה פתוח. ולפי זה נדה שעברו ימי וסתה ולא טבלה אינה תולה בה אף שהיא טמאה כיון שנמצא הכתם אצלה ואיך לאו מעיינה פתוח אך מדברי רש"י שכתב

עלה דמתני' דהשאילה חלוקה לנכרית או לנדה שכתב אבל ישראלית טהורה ששאלה חלוקה מחבירתה טהורה כו' שתיהן טמאות משמע דדוקא משום דהשואלת היתה טהורה הא אם היתה טמאה אף שהוא שלא בזמן נדותה אלא שלא טבלה תולה בה וטהורה. אלמא אף על גב דליכא לטעמא דמעיינה פתוח תולה בה וזה הפך ממה שכתבנו לדעת רש"י וצ"ע. ועיין במ"ש מרן הב"י סי' ק"צ במ"ש רבינו בהא דהשאילה חלוקה לנכרית ודו"ק. ודע דהרשב"א בחידושו לא הזכיר כלל הא דמעיינה פתוח אלא כתב סתם דטעמא דרשב"ג הוא משום דתולין כי היכי דאמרי' בב' קופות בתרומה דרבנן דאמרי' שאני אומר וכו' ורבי לא חשיב לה מקולקלת. ודע דהרשב"א פירשה לכולה שמעתין כשהכתם נמצא גבי הנדה או השומרת יום שלא כפירש"י ולא ידעתי לאיזה תכלית וצ"ע מן הסוגיא (א"ה עיין לקמן בד"ה ולכן):

תו אמרינן התם אמר רב חסדא טמא וטהור שהלכו בב' שבילין אחד טהור ואחד טמא באנו למחלוקת רבי ורשב"ג מתקיף לה רב אדא ע"כ לא קאמר רבי התם אלא דתרווייהו כי הדדי נינהו הכא מאי נפקא לן מיניה ור"ח סוף סוף איהי טבילה בעיא. וכתב הרשב"א וז"ל ד"מ דהאי טמא ביום ב' או ג' שלו הוא דאי בא' שלו הא אמרינן ושיון שתולה בשומרת יום בא' שלה ואי בז' שלו קאמר באנו למחלוקת היא גופא היא וא"ת א"כ מאי קא מתקיף ליה רב אדא הכא מאי נפקא לן מיניה טובא ודאי נפקא ליה דהא סתר ימים שספר וי"ל דבהא פליגי ר"ח ורב אדא דר"ח סבר טעמא דרבי בשומרת יום בב' שלה לאו דוקא משום דבידה לטבול וכטהורה חשיב לה אלא משום דסותרת יום ובראשון שלה היינו טעמא משום דלא נפקא ליה מידי והלכך בטמא בב' שלו אף על פי שאין בידו לטבול מ"מ הא נ"מ למיסתר ימים שספר

והלכך לרבי אין טהור תולה בה ורב אדא סבר דשומרת יום בב' שלה טעמא דרבי דכטהורה גמורה היא הואיל ובידה לטבול וכי הדדי נינהו אבל בראשון דטמאה ואין בידה לטבול תולה בה והלכך בטמא בב' כיון דטמא הוא ואי אפשר לטבול ומקולקל הוא תולין בו והא דאמרינן מאי נפקא לן מינה מאי נפקא לן מינה השתא קאמר כלומר דאפי' בלאו הכי לא הוה מצי לטהורי נפשיה והא דאמרי' סוף סוף איהי טבילה בעיא פירש"י דפירוקא הוא דפריק רב חסדא כלומר לא תימא כי הדדי נינהו דהשתא מיהא טמאה היא דהא מחוסרת טבילה היא ואינו אלא משום דסותרת יום והא דאמרינן אתמר נמי לאו מהאי סוף סוף דסליק מיניה קאי אלא אאתקפתא דרב אדא קאי ור"ח ז"ל לא פירש כן עכ"ל. וקשיא לי אליבא דרב אדא אמאי נקט בברייתא ושין שתולה בשומרת יום כנגד יום בא' שלה לישמועין רבותא דמודה רבי בזבה בתוך ימי ספירתה שתולה דאע"ג דמיפסיד בתלייה שסותרת יום שספרה אפ"ה תולה בה כיון דטמאה היא דאין בידה לטבול וכ"ש בשומרת יום בא' שלה דאינה סותרת כלל. ואולי דרוצה לאשמועין בשומרת יום בא' אף על גב דלא הוחזקה בטמאה גדולה עדיין וכ"ש בזבה גדולה. ומ"מ אין זה מספיק דיותר היה ראוי שילמדנו דמודה רבי בזבה בתוך ימי ספירתה כיון דאיכא מ"ד דאליבא דרבי אינה תולה כיון דסותרת ודברי התוס' שם הם ממש כדברי הרשב"א וראיתי לפרשם לפי שסוף דבריהם באו קצת סתומים. וז"ל הך טמא לא מיירי בטמא שספר והזהר אלא שלא טבל מדקאמר רב אדא התם כי הדדי נינהו הכא מאי נפקא לן מינה משמע דלאו דומיא דפלוגתא דלעיל הוא ובטמא שלא ספר כלל נמי לא מיירי דאפילו רבי מודה דתולה מדקאמר ושין וכו' והכא קאמר ר"ח באנו למחלוקת אלא מיירי בטמא שספר קצת וס"ל לר"ח דלרבי אפילו בספירה קצת

אינה תולה והא דנקט סופרת שבעה שלא טבלה לרבותא דרשב"ג נקטיה דאפ"ה תולה עכ"ל. כלומר דהוקשה להם אליבא דר"ח אמאי נקט ובסופרת ז' שלא טבלה הול"ל והזבה בתוך ימי ספירתה אי אמרת בשלמא אליבא דרב אדא ניחא דנקט בסופרת שבעה משום דבהא דוקא פליג רבי אבל לר"ח דאית ליה דאפילו בספירה קצת אינה תולה לרבי קשה. ותירצו דלרבותא דרשב"ג נקטיה לומר דאף דסותרת כל שבעה תולה. ורב אדא דקאמר מאי נפקא לן מינה לא קרי הפסד כיון דלא ספר הכל:

והנה הרב המנהיר כתב ע"ד התוס' הללו וז"ל דרב אדא ס"ל דדוקא נקט בברייתא סופרת ז' דבהא דוקא ס"ל לרבי דאינה תולה שמפסידה שסותרת כל השבעה שספרה אבל בסופרת במקצת מודה רבי דתולה דלא קרי הפסד כיון דלא סתר הכל שהרי עדיין לא ספרה כי אם מקצת וסתירה במקצת לא מיקרי הפסד ולכך קאמר הכא מאי נ"מ עכ"ל. ודבריו תמוהים דאיך יתכן לומר דלרבי הא דאינה תולה בסופרת שבעה הוא משום דמפסדת הרבה דסותרת כל מה שספרה אבל בסופרת מקצת מודה רבי דתולה משום דסתירה במקצת לא מיקרי הפסד. דא"כ בשומרת יום ביום השני אמאי אינה תולה אליבא דרבי הא אינה סותרת אלא יום א'. ואולי דדוקא בזבה שהיה לה לשמור שבעה נקיים לא מיקרי הפסד אלא כשהפסידה כל מה שהיה לה לשמור שבעה נקיים דהיינו הז' כולם אבל מקצת לא הוי הפסד אבל בשומרת יום דאין לה לשמור אלא יום ראשון כשהפסידה אותו היום נמצא דהפסידה הכל והכלל דאין הדבר תלוי בהפסד רבוי הימים אלא במפסדת הכל וכדכתיבנא דשוח הוא שומרת יום ביום השני כמו סופרת שבעה ביום השביעי. אך לא ידעתי איך יתיישב לפ"ז סוגיית הגמרא דקאמר ע"כ לא קאמר רבי התם

אלא דתרווייהו כי הדדי נינהו. דאא"ב אליבא דהרשב"א ניחא דלרב אדא טעמא דרבי בשומרת יום ביום השני ובזבה ביום השביעי הוא משום דחשיב טהורה והיינו דקאמר כי הדדי נינהו. אבל אליבא דהתוספות מאי כי הדדי נינהו דקאמר רב אדא הא לדידהו טעמא דרבי אליבא דרב אדא הוא משום דכיון דמפסדת הרבה לא תלינן בה. וכן הא דקאמר ר"ח סוף סוף איהי טבילה בעיא כפי דברי התוספות טבילה מאן דכר שמה:

ולכן נ"ל דזהו פי' הסוגיא אליבא דהתוס'
דמאי דקאמר רב אדא ע"כ לא קאמר רבי התם אלא דכי הדדי נינהו כלומר דכיון דהיא שומרת יום ביום השני וכן זבה ביום השביעי מאי חזית דתתלה בהך ולא בהך דכי היכי דאם תתלה בבעלת החלוק אתה מביא לה טומאה מחודשת ה"נ אם תתלה בשומרת יום בב' ובזבה בז' אתה מביא לה טומאה מחודשת שהרי כבר השלימו טומאתם אבל הכא מאי נפקא לן מינה אם אנו תולין בטמא אין אנו מביאים לו טומאה מחודשת. והשיב לו ר"ח דגבי שומרת יום בב' ובזבה בז' אם אנו תולין בהם אין אנו מביאין לו טומאה מחודשת דס"ס טבילה בעו וא"כ איכא טעמא למיתלי בהם מבהך וקרובים דברי התוס' לדברי הרשב"א ומ"מ סוגיית הגמרא מתפרש שפיר להרשב"א ז"ל:

וראיתי להרב חידושי הלכות שכתב דלרש"י נראה לפרש דר"ח בטמא שלא ספר כלל איירי והא דקתני דמודה רבי בשומרת יום בא' היינו טעמא לר"ח משום דהוחזקה רואה דמים היום ומעיינה פתוח בא' שלה דמהאי טעמא תולה עוברה בשאינה עוברה לפי שבשעה שאינה עוברה הוחזקה יותר בדמים וטעמא דרבי לאו משום קלקול והשתא מדמה ר"ח טמא שלא ספר כלל בב' שבילין לשומרת יום בב' שלה אלא דאינה תולה לרבי כיון דלא הוחזקה רואה

היום ורב אדא שפיר קאמר הכא מאי נ"מ דבקלקול תליא מילתא ובש"י בב' שלה איכא קלקול משא"כ בטמא שלא ספר כלל והסוגיא מתפרשת כפשטה לפי זה עכ"ד. וקשה דאם נקח דברי רש"י כפשטן הא בטמא שלא ספר כלל אפילו רשב"ג מודה דאינו תולה דע"כ לא קאמר רשב"ג דתולה בש"י בב' אלא משום דמעיינה פתוח דהא רש"י הא דמעיינה פתוח אש"י בב' נקטיה וא"כ בטמא דלא שייך ה"ט אפילו שלא ספר אינו תולה אפילו לרשב"ג והיכי קאמר באנו למחלוקת דהא ע"כ רשב"ג ורבי בהא פליגי דלרשב"ג הוחזקה מעיינה להיות פתוח אף בב' וכן בסופרת עד יום הז' אבל לרבי לא הוחזקה להיות מעיינה פתוח אלא באותו יום עצמו שראתה וא"כ מה ענין טמא לכאן. והנראה אצלי דהרב הבין בדברי רש"י הפירוש שכתבנו לעיל דהאי דנקט רש"י בש"י בב' טעמא דמעיינה פתוח הוא משום דאיכא אומדנא טפי למיתלי כתם זה בבעלת החלוק דכאן נמצאו וכאן היו וכדאיתא בגמרא. לזה פירש"י דכנגד אומדנא זו איכא נמי אומדנא אחרת היפך זו דזו כבר הוחזקה מאתמול להיות מעיינה פתוח ואוקי הך אומדנא בהדי אידך ונמצא שהם שוים ועיקר טעמיה דרשב"ג הוא משום דתולין הקלקלה במקולקל ואף על פי שמפסדת ס"ס טמאה היא. ורבי חולק בזה ולית ליה טעמא דקלקול כלל וכיון שכן שוים הם באומדנא ולפיכך שתיהן מקולקלות. אך בא' תולה משום דהוחזקה מעיינה באותו יום להיות פתוח והיא אומדנא אלימתא יותר מן האומדנא דאיכא גבי בעלת החלוק דנמצא הכתם גבה ומש"ה תולה בה. אבל לעולם דאי לאו משום ה"ט לא היתה תולה בה אף על פי שאינה מפסדת כלל בתלייה זו משום דלא ס"ל תולין הקלקלה במקולקל ואפילו שהיה יום א'. ומתני' דקתני דתולה בנדה אפשר דהיינו בזמן שהיא רואה ודברי

הכל היא. א"נ אף ביום שלא ראתה ורשב"ג היא. א"נ דנדה אף ביום שלא ראתה כל ז' שלה הוי מעיינה פתוח כמו שומרת יום בא' שלה כיון דוסתה הוא. דמה"ט החמיר הכתוב בזבה מבנדה דהאי אורחיה והאי לאו אורחיה. ונמצא לפי זה דבין רבי בין רשב"ג אינם מחלקים בין היכא דאיכא הפסד להיכא דליכא הפסד. אלא עיקר מחלוקתם הוא משום דתולין הקלקלה במקולקל דרשב"ג אית ליה ה"ט ורבי לית ליה ה"ט. ומשום הכי קאמר ר"ח דטמא שלא ספר כלום באנו למחלוקת רבי ורשב"ג דלרבי דלית ליה תולין הקלקלה במקולקל אין תולין בטמא אך לרשב"ג דתולין הקלקלה במקולקל ה"נ תולין בטמא. ולפי זה ניחא מה שהקשו התוס' בד"ה באנו דאמאי לא נקט ר"ח מילתיה בזבה. ולפי זה ליכא קושיא כלל דאי בזבה ביום א' מודה רבי הואיל ומעיינה פתוח שראתה באותו יום עצמו ואי בב' היינו המחלוקת השני בברייתא. אבל בטמא ביום א' רצה ר"ח ללמדנו דאליבא דרבי אינו תולה בטמא. והקשה אליו רב אדא דמנ"ל דרבי לית כלל טעמא דתולין הקלקלה במקולקל והוצרכתי לומר דטעמיה דרבי דמודה ביום א' הוא משום דהוחזקה להיות מעיינה פתוח. אימא דלעולם רבי אית ליה דתולין הקלקלה במקולקל וטעמא דמודה ביום א' הוא משום דאינה מפסדת כלל אבל ביום ב' ובסופרת ז' חולק כיון דמפסדת דסותרת מה שספרה ולפי זה בטמא ביום א' דאינו מפסיד כלל מודה רבי דתולה. וה"ק רב אדא ע"כ לא קאמר רבי התם ביום ב' דאינה תולה אלא משום דכי הדדי נינהו דכשם דמפסדת זו מפסדת זו אבל הכא ביום א' דאינה מפסדת לעולם דאליבא דרבי תולין. ור"ח השיב לו דע"כ לא חייש רבי לקלקול כלל משום דאי הוה ס"ל דאיכא למיחש לקלקול נהי דביום ב' איכא נמי קלקול לש"י דסותרה. מ"מ אין דומים הקלקולים דקלקול בעלת החלוקה הוי טפי

דאתה מצריכה טבילה אבל ש"י ליכא כ"כ קלקול דבלא"ה טבילה בעיא. נמצא לפי זה דבטמא ביום ב' מודה רב אדא דבאנו למחלוקת רבי ורשב"ג דלרבי כיון דזה מפסיד וזה מפסיד שקולים הם ואין תולין בזה יותר מזה ושניהם טמאים ולרשב"ג כיון דהטהור מפסיד הרבה והטמא אינו מפסיד כ"כ תולין בטמא:

וא"ת מי הגיד לו לרב אדא דטעמא דרב חסדא הוא ביום א' עד שיקשה עליו [דילמא] מיירי ביום ב'. וי"ל מדנקט סתם משמע דביום א' מיירי א"נ דאי ביום ב' מאי אתא לאשמועין ר"ח היינו הך דאפליגו בברייתא דש"י ביום הב'. וכ"ת דר"ח אתא לאשמועין דלא תימא דטעמא דרבי דפליג בש"י בב' או בסופרת בז' דאינה תולה הוא משום דחשיבא כטהורה וכמ"ש הרשב"א או משום דמפסדת הרבה וכמ"ש התוס' אבל בתוך ימי ספירתה דלא חשיבא כטהורה מודה רבי לרשב"ג דתולה בה ומש"ה אתא לאשמועין דליתא להדין כלל אלא טמא ביום ב' באנו למחלוקת רבי ורשב"ג. א"כ אמאי נקט מילתיה בטמא וטהור לימא זבה שספרה מקצת באנו למחלוקת רבי ורשב"ג ובזה היינו למדים דטעמיה דרבי דחולק בש"י בב' ובסופרת בז' לאו משום דטהורה היא ולא משום דסותרת הכל אלא משום דמפסדת קצת. ומדנקט מילתיה בטמא וטהור ע"כ בטמא ביום א' איירי. ומיהו קשה לפי זה מ"ש רש"י וז"ל אלא משום דכי הדדי נינהו שתיהן היו בחזקת טהרה השומרת יום בב' שלה ראויה לטבול כל שעה שתמצא כו'. ולפי מ"ש למה ליה למנקט האי טעמא דטהורה היא משום דבידה לטבול. לא הוה ליה למימר אלא דשאני התם משום דמפסדת אבל היכא דאינה מפסדת מודה רבי דתולה. ואולי אליבא דרש"י בתרתי פליג רב אדא עם ר"ח דלר"ח אפילו בטמא יום א' אית ליה לרבי דאינה תולה וכ"ש בטמא ביום ב' ואליבא דרב אדא לא מיבעיא ביום א' דאינה

מפסדת כלל אלא אפילו ביום ב' דמפסדת קצת ושאני התם ביום ב' וסופרת ביום ז' דהוּ בחזקת טהורים משום דבידם לטבול כל שעה: וא"ת אליבא דרב חסדא דאית ליה דאפילו בטמא ביום א' אין תולין בטמא ואף על גב דלא מפסיד מידי א"כ תיקשי ליה הא דתניא בברייתא ומייתי לה בפרק אלו עוברין ובפרק הערל וזה פריה. שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה. וי"ל דשאני התם דע"כ חולין נמי נפלו לכאן ומאי חזית דתרומה נפלה לתוך חולין וחולין לתוך תרומה אימור בהפך אבל לעולם דאם לא היה כאן כי אם סאה של תרומה ונפלה ולא נודע לאיזה מהם נפלה שלא נקל ונאמר לתוך תרומה נפלה. והחילוק הוא מבואר לע"ד דבשלמא כשאנו מודים דלזה נפל כמו לזה אלא שאנו תולים שמין זה נפל לזה ומין זה נפל לזה ניחא. אבל שנקל ונאמר שנפל לזה ולא לזה לא:

אך קשה מההיא דתנן בפ"ה דתרומות שתי קופות אחת של תרומה כו' ומדברי התוספות בפרק הערל (דף פ"ב) ד"ה שתי ומדברי הרשב"א בת"ה בית ד' שער ב' נראה דיותר יש להחמיר בשתי סאין מסאה אחת הפך ממה שכתבנו. ומ"מ יש לתמוה אם נאמר דאיתא מתני' סתמא דלא כרבי וצ"ע. וכל מ"ש הוא אליבא דבעל חידושי הלכות. אך לדידי אין הכרח בדברי רש"י כלל לזה דלעולם דאף לרש"י מודה רב חסדא בטמא ביום א' שתולין בו אף לרבי וכדאמרין גבי קופות. והכא לא נחלקו רב אדא ור"ח אלא בטמא ביום ב' אליבא דרבי דר"ח מדמה ליה לרש"י בב' שלה משום דבתרוייהו איכא הפסד לטמא ורב אדא ס"ל דלא דמו דשאני ש"י בב' דחשיבא טהורה ומש"ה אינה תולה בה וכמ"ש רש"י. וא"ת כיון

דפלוגתייהו דר"ח ורב אדא הוי ביום ב' מאי סייעתא מייתי לרב אדא מדרי' יוסי בר חנינא אימא דר' יוסי בטמא ביום א' מיירי וי"ל דע"כ מדאיצטריך לומר לדברי הכל משמע דביום ב' מיירי דאי ביום א' בהדיא תנינא לה ושיון שתולין בש"י בא':

ודע דכשם שנחלקו ר"ח ורב אדא בטמא כך נחלקו בזבה בתוך ימי ספירתה. וכ"כ התוס' בד"ה באנו. ומיהו כפי רוב הפוסקים שפסקו כרשב"ג להקל בכתמים של דבריהם לא נפקא לן מידי לענין דינא במחלוקתם דר"ח ורב אדא שהרי בפירוש נקט רשב"ג דאפילו זבה בז' שלה דמפסדת הרבה וטהורה היא שהרי בידה לטבול כל שעה מן התורה ואפ"ה תולה בה כ"ש בתוך ימי זיבתה אך אליבא דרבינו ז"ל דפסק בפירקין כרבי משום דהלכה כמותו מחבירו וכמ"ש ה"ה ז"ל. ומלבד זה לדידי יש עוד הכרח מדאצטריכו ר"ח ורב אדא ור' יוסי לפרש לנו סברת רבי בטמא ביום ב' מה יהיה דינו אליבא דרבי אי לאו דהלכתא כוותיה לא הוו שקלי וטרי אליביה ולפי זה נפקא לן טובא לענין כתמים ממחלוקתם דר"ח ורב אדא. דלר"ח אף בזבה בתוך ימי ספירתה לרבי אינה תולה בה ולרב אדא מודה רבי דתולה בה. ולפי הנראה דראוי לפסוק כרב אדא חדא משום דמיקל בכתמים ועוד דרבי יוסי קאי כוותיה וכן נראה מדברי הרשב"א בת"ה שכתב דטעמא דרבי הוא משום דכיון דבידה לטבול לאו כמחוסרת מעשה היא והרי היא כטהורה כו'. אלמא דבתוך ימי זיבתה מודה רבי דתולה:

ולפי זה יש לתמוה על רבינו ז"ל במה שפסק דאם השאילה לזבה גדולה בז' ימים נקיים כו' דשתיהם מקולקלות ומוכח מדבריו דבתוך ימי ספירתה אינה תולה וכרב חסדא. ולא ידעתי אמאי שבק רב אדא ור' יוסי ופסק כר"ח להחמיר בכתמים של דבריהם. ועוד אני תמיה בזה לפי שראיתי לרבינו בפ"ט מהל' שאר

אבות הטומאה דפסק דין זה דשבילין דתולין
הטמא בטמא בסתם ולא חילק ביניהם בימים
כלל. ואי פוסק כרבי ואליבא דר"ח לא מיירי
אלא ביום א' דוקא אבל בטמא ביום ב' אינו
תולה לרבי אליבא דר"ח וא"כ היה לו לפרש כי
היכי דקאמר ר"ח טמא וטהור וכו' באנו
למחלוקת:

והנראה אצלי דרבינו ס"ל דמעולם לא נחלקו
בטמא ביום ב' ובזבה בתוך ימי ספירתה מה
יהיה דינם אליבא דרבי דהא מדקתני ושון
בשומרת יום כנגד יום כו' מכלל דבתוך ימי
ספירה ס"ל לרבי דאינו תולה בה כיון
דמפסידה. ועוד דמדנקט רב חסדא מילתיה
בטמא וטהור ולא נקט בזבה גופה דאיפליגו בה
רבי ורשב"ג מכלל דבזבה לא נסתפק אדם
מעולם בסברת רבי. ומתוך הכרחיות הללו
פירש רבינו ז"ל דר"ח בטמא ביום ראשון קאי
וס"ל דלרבי כיון דאינה תולה בש"י בב' ע"כ לית
ליה דתולין הקלקלה במקולקל ושאני יום א'
דמודה משום דמעיינה פתוח אותו היום.
ורשב"ג הוא דאית ליה תולין הקלקלה
במקולקל ומש"ה קאמר דטמא ביום ראשון
באנו למחלוקת ורב אדא השיב לו דליתא
דלעולם מודה רבי דתליין הקלקלה במקולקל
אבל שאני הכא משום דהשתא בתלייה זו אתה
מקלקל אותה טפי אבל לעולם דהיכא דליכא
קלקול מודה רבי ולעולם דאליבא דכולהו אין
לחלק אליבא דרבי בין ש"י בב' לזבה בתוך
ספירתה. ומאי דקאמר ר"ח איהי טבילה בעיא
הכוונה הוא דרצה להכריח סברתו דרבי לית
ליה תולין הקלקלה במקולקל משום דאי אית
ליה היה לו לטהר אפילו במחוסרת טבילה
דוקא כיון דמקולקלת היא דהא בעיא טבילה.
נמצא לפ"ז הפירוש פסק רבינו כרבי בכתמים
ואליבא דכ"ע. ואפ"ה הביא דין השבילין
במקומו וכרב אדא ורבי יוסי והעתיק לשון
הגמרא כמנהגו. ודע דלפי פירוש זה יש עוד

הכרח לפסוק כרב אדא ור"י מלבד מה שכתבנו
דהוו תרי לגבי חד. זאת ועוד דאפי' בשני
טהורים שהלכו בשני שבילין אין טומאתם כי
אם מדרבנן אפילו בבאו לישאל בבת אחת וכמו
שכבר הארכנו בפרט זה במקום אחר (א"ה)
תמצאנו בהלכות שאר אבות הטומאה יע"ש)
וכיון שכן ראוי לפסוק כמיקל במידי דרבנן. זאת
ועוד אחרת דאליבא דר"ח אתיא סתם מתניתין
דתרומות דלא כרבי ואנן קי"ל כסתם מתניתין
וכמו שפסקה רבינו בהלכותיו והכרח זה הוא
הכרח עצום לפסוק כרב אדא ורבי יוסי:

ודע דהנראה מדברי כל הפוסקים ז"ל הוא
דדוקא לזבה בתוך ימי זיבתה ולנדה תוך ימי
נדתה הוא שתולה בהן לרשב"ג אבל אם עברו
ימי הזיבה אף שעדיין לא טבלה אינה תולה בה
דדוקא בז' שלה הוא שתולה בה הא בתר הכי
לא. וכן מתבאר מדברי הטי"ד ס"י ק"צ שכתב
וז"ל ולזבה בימי זיבתה משמע דוקא בימי
זיבתה. וכן מתבאר מדברי הרשב"א בת"ה
עלה דההיא דאמרי' בנכרית הרואה שפירש לא
רואה בעידן שאלת חלוק דא"כ מאי שנא נכרית
אפילו ישראלית נמי וכדקתני או לנדה כו' אלמא
דנדה דמתני' היינו בתוך ימי נדתה וזה הוא
דבר פשוט. וטעמא דמילתא משום דדוקא
בנדה בתוך ימי נדתה ולזבה בתוך ימי זיבתה
שעדיין טומאתה הראשונה קיימת תולין בה אף
על פי שמפסדת אבל כשעברו ימי נדותה או ימי
זיבתה אף על פי שלא טבלה מ"מ טומאתה
הראשונה כבר פקעה אלא שגזירת הכתוב היא
דבעיא טבילה ואם אנו תולין בה אנו מביאין לה
טומאה מחודשת ומאי חזית דנטמא לזו מחדש
ולא לזו ומש"ה שתיהן מקולקלות

וכן קשה על לשון הרשב"א צמורה הבית הקצר (נ"ו ש"ד יח:) אכן צמורה הבית הארוך (שם כ.) נוהר בלשונו שלא הזכיר אלא דיקה שבדקה החלוק כשפשטמו עיין שם וי"ל דהא דנקט הרשב"א בקצר ורצינו בכל דיקה החלוק קודם לבישה לדיוקא אינטרין דדוקא כשבדקה פעם שנית כשפשטמו התם הוא דהראשונה טהורה והשנייה

ומצאה טהור והשאיילתו לחברתה ולבשה ומצאה בו כתם הראשונה טהורה והשנייה טמאה: **מא** (נח) בדקה חלוקה והשאיילתו לישראלית נדה (נט) או לגויה שהגיע זמנה לראות וראתה אף על פי

לה אצדיקתך לא סמיכנא אבל לענין טומאה הראשונה שבדקה טהורה והשנייה טמאה בדקות צמורה כדדיקת עממה וכלחוק הדוק לה הוא ע"כ: **מא** בדקה חלוקה והשאיילתו לישראלית נדה או לגויה שהגיע זמנה לראות וראתה וכו'. צפרק האשה (נט:) מן השאיילה חלוקה לנכרית או לנדה הרי זו מולה בה ובגמרא אמר רב צמורה טהורה ומצאה דומיא דנדה מה נדה דקא חזיא אף נכרית דקא חזיא וכחז הרשב"א צמורה הבית (שם כ:) השאיילה חלוקה לנכרית פירוש כשלנשה חלוק הדוק לה ופשטמו והשאיילתו להן

ונמצא עליו דם כולן טמאות דכיון דאי חליא בה מקלקלה לה מאי חזית דמקלקלה לה להך טפי מהך וכדפירש רש"י לשם להדיא:

דא בדקה חלוקה והשאיילתו לישראלית נדה או לגויה וכו'. משנה ריש פרק האשה (נט:) השאיילה חלוקה לנכרית או לנדה הרי זו מולה בה ופירש רש"י השאיילה חלוקה לנכרית או לנדה ואח"כ לבשתו היא ומצאה עליו כתם וכו' ומהורה דכיון דנדה היא לא מקלקלה לה מידי עכ"ל וכן כתב הרמב"ם שהנכרית והנדה לבשתו חלה ואח"כ לבשה אותו קודם דיקה ומצאה עליו כתם הרי זו מולה נדה שלנשה אותו ונראה דרבותא אשמועינן אע"פ שמצאה הכתם אלא חלה נדה שלנשה אותו מקודם ומכל שכן אם בדקה החלוק ולבשתו ופשטמו והשאיילתו לנדה ואח"כ נמצא עליו דם דפשיטא דחלה נדה שנמצא אלא הדם והכי איתא התם (ס.) מהו דמימא היא דאשתכח כתם גבה מתקלקל איך לא מתקלקל קמ"ל אבל הרשב"א צמורה הבית הארוך (שם כ:) והקצר (שם יט:) פירש דמיירי בלנשה החלוק הדוק חלה ופשטמו והשאיילתו לנדה וכו' ולא ידעתי למה לא פירש כפירוש רש"י והרמב"ם: **ואיבא** למידק בדברי רבינו שכתב כפירוש רש"י והרמב"ם לאיזה נורח כתב בדקה חלוקה והשאיילתו לנדה וכו' ולכאורה משמע כיון שלא הזכיר כך רש"י והרמב"ם אלא דאפילו בלא בדקה חלוקה נמי קאמר דחלה נדה וי"ל דרבינו נמשך לשטתו שפסק מתחלה דבחלוק שאינו דקוק לה כגון שלקחה חלוק מן השוק ולבשתו בלא דיקה ומצאה בו כתם טהורה א"כ לפי זה הא דהשאיילתו לנדה דחלה נדה בעל כרחך בחלוק דקוק מיירי דבאינו דקוק אף בלא השאיילתו לנדה טהורה היא אבל רש"י והרמב"ם אפשר דסבירא להו דבסתם חלוק אף שאינו דקוק חזקתו כאילו היה דקוק ואם נמצא עליה כתם ביותר מכגרים טמאה הילכך הכא דהשאיילתו לנדה חלה נדה אף ביותר מכגרים ולעולם בחלוק שאינו דקוק קאמר ודוק: **וב"ש** דלגויה שהגיע זמנה לראות וראתה וכו'. כן כתבו הרשב"א והרא"ש (פ"ט סי' ג) והכי משמע ריש פרק האשה (ס.) לפי פירוש רש"י דמוקי תלמודא פלוגתא דתנא קמא ורבי מאיר דבהא פליגי דתנא קמא אינה חלה נכרית הראיה לראות אלא אם כן ראתה פעם אחת ולרבי מאיר אפילו לא ראתה אלא ראייה לראות חלה בה והלכה כתנא קמא וכדקאמר רב צמורה טהורה ופירש רש"י צמורה טהורה דגדולה היא וידעין בה דכבר ראתה עכ"ל ותדע דהכי הוא דאי איתא דמיירי צמורה דראתה עכשיו אם כן פשיטא דלא עדיף נכרית מישראלית ולמה ליה למיתני לנכרית או לנדה לימני סתמא לאשה נדה אלא בעל כרחך לנכרית אפילו אינה נדה דלא ראתה עכשיו אבל לישראלית דוקא כשהיא נדה ומיהו צמורה נדה נדה וזמנה לראות אפילו ראתה פעם אחת אינה חלה בה כיון דאין ראיהה אלא

ואח"כ נמצא עליו דם הרי צמלה החלוק מולה בהן ועל מאי דאמר רב [לד] צמורה טהורה כתם פירש לא שרואה צעידן שאלה קאמר דאם כן מאי שנא נכרית אפילו ישראלית נמי ודקאמרינן או לנדה אלא רואה שהגיע זמנה לראות וראתה קאמר ולאפוקי לא הגיע זמנה לראות וראתה והא דקאמר נכרית דומיא דנדה מה נדה דחזיא וכו' לאו דומיא דנדה ממש קאמר אלא דמדמינן להו כל היכא דאיכא לדמויהו והיינו נכרית שכבר ראתה נדה שרואה עכשיו עכ"ל וכן נראה מדברי רש"י (ס.) ד"ה הרואה: **אב"ל** אין נראה כן מדברי הרמב"ם שכתב צפרק ט' (הכ"ט) האשה שהשאיילה חלוקה לנדה בין גויה בין ישראלית וחזרה ולבשה אותו קודם דיקה ומצאה עליו כתם הרי זו מולה נדה שלנשה אותו ומיהו כתב הרב המגיד שאפשר קלחן שאף דעת הרמב"ם שכל נכרית שראתה פעם אחת הרי היא לעולם נדה של דבריהם שהרי אינה יוצאת לידי טהרה ולזה כתב לנדה בין גויה בין ישראלית וכן פירשו הרמב"ן (פ"ד ה"ג) והרשב"א שכל גויה שהגיע זמנה לראות וראתה פעם אחת אף על פי שאינה רואה צימי השאלת החלוק מולה בה עכ"ל ואין דבריו מחוורים בעיני משום דאם כן [נה] להרמב"ם גויה אפילו קטנה שלא הגיע זמנה לראות וראתה נמי מולה בה דכיון שראתה פעם אחת אין כשהיא קטנה בין כשהיא גדולה הרי היא נדה של דבריהם שהרי אינה יוצאת לידי טהרה וזה שלא כהרשב"א ודלא כדמשמע מדברי רש"י וכיון דסוף סוף אנו מוכרחים לומר שהיא חלוקה עם רש"י והרשב"א מה הועיל בשונו את טעמו לפרש דבריו שלא כפשטן ועוד שהטעם צעמנו אינו נכון כלל דלפי דבריו אף ישראלית שידוע שלא עברה לנדה אע"פ שהיא עכשיו מקולקלת דמים חלה בה ואמאי כיון שיש זמן רב שלא ראתה ואף על גב דנכרית להרשב"א כשהיא גוונה נמי חולה בה נכרית שאני שאינה רגילה להקפיד על דמיה וכתמיה הילכך כל שראתה פעם אחת משגדלה (י"א) אע"פ דצעידן שאלה לא חזיא איכא למיחש שמדמים הראשונים נתלכך בשרה וצדיה ולכלכו חלוק זה אבל בישראלית ליכא למימר הכי שהרי צמות ישראל רגילות נקוט בשן וצדיהן מדמים וכתמים אע"פ שלא יהיה דעתן לטבול ולכן אני אומר לפרש דברי הרמב"ם כפשטן דנכרית נמי אין חולין בה אלא כשידוע שהיתה נדה צעידן שאלה אבל אם צעידן שאלה אינה רואה אע"פ שראתה קודם לכן אינה חלה בה וזהו פשט מאמר רב דקאמרינן נכרית דומיא דנדה והכי פירושא דמתניין השאיילה חלוקה לנכרית הוואה צעידן שאלה או לנדה ישראלית הרי זו מולה בה ומשום דנכרית אינה טמאה נדה לא קרי לה בשם נדה: **ודע** דכשארזו חכמים שחלה לא שנא בין אם היא טהורה לגמרי או שהיא צמורה ו' נקיים דבחוקה טהורה היא וכן כתב הרשב"א צמורה הבית (הארוך שם כ:) אלא מה שאמר פעמים שהיא חולה צעממה:

ואיבא לתמוה אדברי הרמב"ם צפרק ט' שכתב וזה לשונו האשה שהשאיילה חלוקה לנדה בין גויה בין ישראלית וחזרה ולבשה אותו קודם דיקה ומצאה עליו כתם הרי זו מולה נדה שלנשה אותו עכ"ל דמשמע להדיא מלשונו דמפרש דהא דאמר צמורה טהורה פירוש הוואה עכשיו והיינו דקאמר דומיא דנדה מה נדה דקאמרינן אף נכרית דקא חזיא דומיא דנדה ממש קאמר דקאמרינן עכשיו ותנא קמא דרבי מאיר נמי ה"ק דראתה עכשיו ורבי מאיר קאמר ראייה לראות אפילו לא ראתה עכשיו, דאם כן קשיא למה ליה לתנא למיתני לנכרית לימני סתמא לאשה נדה הא פשיטא דנכרית לא עדיף מישראלית ויש ליישב דאי לא חזי לנכרית הוה אמינא דנכרית חלה אפילו לא פרישה

טהור אפילו הכי חולין צמורה אף שיש להקשות על זה ממה נפשך אם נאמר שהחלוק היה כמו דקוק צמלה לידה הרי היא כראשונה ואם תאמר שיש לספק בו שמה היה אז בו כתם אם כן אדרבה הראשונה בחזקת טמאה וי"ל דהיינו טעמא דלאן נמצא כהן היה קלזי (י"ז): (נח) בדקה חלוקה וכו'. דאי לא בדקה פשיטא שהיא טהורה דמלין שהכתם היה בו קודם שהשאיילתו: (נט) או דנכרית שהגיע זמנה לראות. כמבואר ברש הסימן דהיינו מצת י"ב שנה ואיך והיינו טעמא דנכרית ונדה דאין שייך בהו קלקול משום הכי חולין בהו ולא לקלקל אשה שהיא בחזקת טהורה וכמו שכתב רבינו דאין שאמר זה:

דרישה

בדקה עצמה וחלוקה ומצאה טהור והשאיילתו וכו' משמע בהדיא שבדקה את החלוק קודם לבישה וצ"ע:

חדושי הגהות

[לד] בנכרית הוואה פירש כ"ל: [נה] להרמב"ם (נפנים מחוקן על פי דפוס):

הגהות והערות

קלזי* עיין בחובות דף ע"ב: קלחן דעת הרמב"ם כן שכל וכו', כ"ה במגיד משנה:

מפתח סדרי טהרה

(י"ז) ס"ט ס"ק סח ד"ה אבל הדרישה: (י"א) ס"ט ס"ק ע"א:

מב השאילתו לקטנה שלא ראתה מעולם ולבשתו קטנה זו דאחר שנבעה וכו'. שם (ס.) אפלוגמא דרנן שמעון בן גמליאל ורבי שאכתוב בסמוך תיאר ושוין שחולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה ובישבת על דם טוהר וצבתה שדמיה טהורים וכתב הרשב"א (תוה"א ס.) פירוש שחולה שחולה דמים כקטנה או נערה שלא ראתה מעולם ונבעה שחולה עד שחמיה המכה ולנערה עד ד' לילות (נדה סד:) ואם השאילה להן חלוק הדקדוק לה מוח אוחו זמן ואח"כ לבשמו ונמלא עליו דם מולה צהן לפי שזירפן קמב] מתי וכן ביושבת על דם טוהר לפי שאם חמלה זה לא תקלקלה ואם חמלה בזה הרי אמה מקלקלה ובענין שאמרו (תרומו"ת פ"ו מ"ה) בקופות אמה של חולין ואמה של תרומה שאני אומר חולין לחולין חולין נפלו ותרומה לחולין תרומה נפלה ויש אומרים שזמן היה שאין אשה יושבת על דם טוהר אין חולין זה דהרי היא ככל הנשים ומכל מקום שחולה שדמיה טהורים חולין ואפילו בזמן הזה ואע"פ שאין נותנין לה עכשיו אלא בעילת מזה אינה דומה ליושבת על דם טוהר לפי שזו שירפה מתי וזו אין שירפה מתי קמב] והר"א ז"ל (נבעה"נ שם"כ עה/כא/סה) פסק שאפילו ביושבת על דם טוהר חולין שאם החמירו עכשיו צומם ישראל על ענין שלא לבעול על דם טוהר לגבי נפשיהו החמירו אצל אפולו על חזירתה מספק כחמים שלא יהיו שתיין מקולקלות אדיניהו מוקמינן להו והיא מקולקלת וחזירתה מתוקנת עכ"ל: ומ"ש רבינו בשם הרמב"ן.

כן כתב הרב המגיד (פ"ע הכ"ט) בשמו וזה לשונו הרמב"ן כתב (פ"ד הל"ט) שזמן הזה אינה חולה ביושבת על דם טוהר לפי שהוא סבור שאסור לבעול על דם טוהר בזמן הזה אצל רבינו כתב צפרק י"א (הל' ה"ו) שהוא תלוי בזמנה עכ"ל נראה מדבריו דלהרמב"ם חולה זה אפילו במקום שנהגו איסור שהרי אם חלוק ומקצב דירתה במקום שנהגו יהיה מותר לה להבעול על דם טוהר וא"כ ליכא למימר דאין חולין זה משום דהרי היא ככל הנשים וגם רבינו ירוחם (נכ"ו ח"צ דף רכז ע"ד) כתב דלהרמב"ם אפילו לדין שאין אנו צועלין על דם טוהר חולה זה:

למה להרמב"ן דנהגו חומרא בעלמא בדם טוהר אלא הסכמת הגאונים היא כמו שכתב רבינו בשמו בסיומן קצ"ד (סו):

השאילתו ליושבת על דם טוהר תורה בה. גם זה צרימא ושין שחולה ביושבת על דם טוהר דכיון דהיושבת על דם טוהר טהורה אם חמלה זה אי אמה מקלקלת שום אמה מהן: ויש אומרים דאפילו האידנא וכו'. וכתב הרשב"א דהטעם שחולה ביושבת על דם טוהר שלא לקלקל אמה מהן הוא לפי שכל שהוא מדרבנן תליין לקולא כגון שמי קופות אמה של חולין ואמה של תרומה דרבנן שאני אומר חולין לחולין חולין נפלו ותרומה לחולין תרומה נפלה וזו אמה מקלקלת שום אמה מהן הכי נמי כחממים דרבנן ומה הטעם חולה נזכרת וצונה דחולין הקלקלה במקלקל וצונה איכא נמי טעמא אחרתא לפי שדמים מציין זה כדאמרין צבתה: ומ"ש והרמב"ן כתב דהאידנא אין תולין בדם טוהר. טעמו דאם אמה חולה זה אמה מקלקלה דמשה אמה נדה מעכשיו ולא סבירא

ליה להרמב"ן דנהגו חומרא בעלמא בדם טוהר אלא הסכמת הגאונים היא כמו שכתב רבינו בשמו בסיומן קצ"ד (סו):

פרישה

(ס) ואחר כך לבשתו. הוא הדין אם לבשמו חמלה קלט] ואחר כך השאילה לנדה וכו'. רש"א: (סא) ולבשתו קטנה זו דאחר שנבעה קודם שחיתה המכה. שומעין לקטנה מן הדין (ר"ל מן הדין היא כשרה לבעול עד שחמיה המכה ולנערה שומעין ד' לילות שיוכל הבעל לנא עליה. עד כאן המגיה) עד שחמיה המכה קמא] פירוש נמשך דמיה דם טוהר ולנערה ד' לילות דכל דם שחמיה בחול ד' לילות תליין נזכה ולא בדם נדה אצל לאחר ד' לילות אפילו שלא חיתה המכה אין תליין נזכה אלא בדם נדה ואם כן הואיל שזמן זמן הנ"ל לקטנה ולנערה הן טהורין תליין הכתם זהו שהרי אין אמה מקלקלתן שהרי אף אם צודאי יראו חולין הזמן הנ"ל הן טהורות לאפוקי אם חמלה בזה הרי אמה מקלקלה ובענין שאמרו בקופה אמה של חולין ואמה של תרומה שאני אומר

דרישה

[כ] בעילת החלוק תורה בהן. זה לשון הרשב"א כשאמרו חז"ל תולה בהן לא שנא טהורה לגמרי או שהיא בספירתה ז' נקיים בחזקת טהורה היא קמ] ורמ"א (סמ"א) כתב על זה ולקמן בסיומן קצ"ו (ס"י) יתבאר דאין מקילין בשלשה ימים ראשונים של ז' נקיים: [כא] לעצמן החמירו וכו'. וכ"כ המגיד משנה קמא] בשם הרמב"ם דמותר אפילו במקום שנהגו איסור שהרי אם חלוק ותקבע דירתה במקום שנהגו היתר תהיה מותרת להבעול על דם טוהר מפני שזה חולה במנהג המקומות וכמו שכתב רבינו בסיומן קצ"ד (עד) עיין שם:

הגהות והערות

הנפוח כתוב טירפן, וכן להלן, ועיין הערה קמ. ועיין פרישה אות סה: קמב] עיין נדה דף י' ע"ב (לגבי ענין אחר לחלק בין קטנה לבתולה עיי"ש) לשון זה. (ויש לציין דהר"ן כתב בחידושי (ס.) ד"ה ושוין) לענייננו דגם יושבת על דם טוהר חולין בה הכתם מפני שדמיה מצויין, וכן משמע ברש"י סוף פ"ב (כ:) ד"ה חזינא] דרמיה מצויין, וכן כתב הלבוש בסיומן קצד ומוכא בש"ך שם סק"א: קמב] עיין בתורת השלמים ס"ק מ"ג מה שהקשה על זה: קמא] אין זה לשון המגיד משנה, אלא הסבר הבית יוסף בדבריו ברה"ו ומה שכתב רבינו: קמא*] עיין רש"י כריתות דף ו' ע"א ד"ה הצרי שרף היינו מידי דמנפך וכו':

קלט] הרשב"א הביא רק ציור זה ופירש כן את המשנה כמובא בב"י, ולא הביא כלל את הציור המובא בטור. ועיין ב"ח ריש סל"ח, וע"ע בחידושי חת"ס על נדה דף נט ע"ב ד"ה השאילה: קמ] הרשב"א כתב כן לענין תלייה בעצמה שהכתם מימי נדתה כמובא בבית יוסף להלן ד"ה ודע, אולם מה שהעתיק מהרמ"א כתב כן לענין תלייה בחברתה ולא לענין תלייה בעצמה, ועיין ש"ך סקנ"א ותורת השלמים סקמ"ה אי דעת הרמ"א כן גם לענין תלייה בעצמה: קמא] עד כאן לשון הרשב"א בתורת הבית, ומפרש הפרישה פ"י דעד אז נחשב וכו': קמב] כן הוא בדפוסים ישנים של תורת הבית, וכן להלן שזו שירפה מצוי וכו', אולם בתורת הבית

השאלתו לשומרת יום כנגד יום אפילו בשני שלה וכו'. שם חנו רצון תולה בשומרת יום כנגד יום שני שלה ונספרת שבעה שלא טבלה לפיכך היא מתוקנת ומצירתה מקולקלת דברי רבן שמעון בן גמליאל רבי אומר אינה תולה לפיכך שחיה מקולקלת ושון שמונה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה וכו' וכתב הרשב"א (תוה"א ב"ו ש"ד

השאלתו לשומרת יום כנגד יום אפילו בשני שלה ולנדה ולזבה בימי ספירתה ואפילו בשביעי שלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה (טו) וחבירתה ששאלתו מקולקלת: מג השאלתו לאשה הטמאה משום כתם אינה תולה בה לפי שאין ידוע בבירור לבעלת הכתם שהכתם יצא ממנה ושתיהן צריכות לחוש לזה הכתם וכל שכן אם השאלתו לטהורה וחזרה ולבשתו ששתיהן צריכות לחוש לו: מד ופעמים שתולה בעצמה כגון שלבשה חלוק בימי נדתה ולא בדקתו ולבשתו בימי טהרתה תולה אותו שמימי נדתה הוא: מו והרשב"א כתב בזה

פסק בן אצל הרמב"ם פסק צפרק ט' (הכ"ט) כרבי משום דהלכה כמותו מחזירו (עירובין מ: קמ"ו):

מג השאלתו לאשה הטמאה משום כתם אינה תולה בה וכו'. שם צעא מיינה רבי יוחנן מרבי יהודה בר לואי מהו למלות כתם צתם אמר לו אין תולין מאי טעמא לפי שאין תולין פירוש משום דלא חזיא מגופה ודילמא מעלמא אחאי קמין וזה לשון הרשב"א בתורת הבית (שם כ:): השאלה חלוקה לבעלת הכתם צין שהיתה יושבת כבר על הכתם קודם שאלה צין שראתה כתם בחלוק אחר לאחר שאלה את זה אין הראשונה תולה בה לפי שבעלת כתם זה אינה יודעת צירור שממנה היה ולפיכך אין מצירתה תולה בה ע"כ: ומ"ש רבינו וב"ש שכן אם השאלתו לטהורה וחזרה ולבשתו שתיהן צריכות לחוש לו. בן כתבו הגהות מיימוניות (אסו"ב פ"ט אות ג) בשם הרמב"ן (פ"ד הל"ד) ופשוט הוא:

מד ופעמים שתולה בעצמה כגון שלבשה חלוק בימי נדתה ולא בדקתו ולבשתו בימי טהרתה וכו'. בן כתב הרשב"א צפרק האשה שהיא עושה לרכיה (פ"י ב) והרשב"א בתורת הבית (שם) והגהות מיימוניות (שם אות ב) בשם הרמב"ן (פ"ד הל"א) וכן פסק רבינו ירושם (נכ"ז ח"ב דף רנב ע"ג) וכן כתב הרב המגיד צפרק ט' (הכ"ט) בשם המפרשים ודברים פשוטים הם צעיי דלמה לא תמלה בעצמה כשם שמונה צצירתה:

מו ומ"ש רבינו והרשב"א כתב בזה אם נתכבם החלוק וכו' עד ואם אין יבולין צעמוד על הדבר שתיהן טמאות. הכל בתורת הבית הקצר (ב"ו ש"ד יט:) וטעמן של דינים הללו משום דנפסק פרק דם הנדה (טו) תנן הכתם הנמלח בחלוק מטמא למפרע עד שתאמר דקתי את החלוק הזה ולא היה בו כתם [ואז] עד שעת כיצום וצמאר (שם:) עד שעת כיצום חוקמו דדוק או חוקמו מתכבם למאי נפקא מינה דאמר כבס ולא דקד אי אמרת חוקמו דדוק הא לא דקד אי אמרת חוקמו מתכבם הא מתכבס אי נמי דאשתכח צטטרא פירוש צצדי הצגד שיש שם קמטים ותפירות והרשב"א (תוה"א שם כ"א) גורס צאמרא צמקוס צטטרא אי אמרת חוקמו דדוק מאן צדקד צטטרא נמי דקד אי אמרת חוקמו מתכבס צטטרא לא מתכבס תא שמע אמר רבי מאיר מפני מה אמרו כתם שנמלח בחלוק מטמא למפרע עד שתאמר דקתי את החלוק ולא היה בו כתם או עד שעת כיצום מפני שחוקת צנות ישראל צודקות חלוקיהן צעעת כיצוסיהן ואם לא דקדו הפסידו למפרע רבי אחא אומר תחזור ותכבסו אם [ולן] נדהה מראיתו צידוע שלאחר כיצום ואם לאו צידוע שלפני כיצום רבי אומר אינו דומה כתם שלאחר כיצום לכתם שלפני כיצום שזה מקדיר וזה מגלגל שעת מינה חוקמו דדוק שעת מינה כלומר דמדקאמר רבי

פרישה

(טו) וחבירתה ששאלתו מקולקלת. וקלוקלת דנדה היינו לדין שסופרת גם כן שבעה נקיים ואם כן צתולין הכתם זה סותרת וכמו שכתב לפני זה ולנדה ולזבה צימי ספירתה דאמרויהו קאי:

חדושי הגהות

[ולן] בגמרא וכן צרש"י קמח] אימא נדהה מראיתו וגם נדהה אמי שפיר דלעיל קמט] צמשנה (סב):

הגהות והערות

קמין] בן כתב המגיד משנה בדעת הרמב"ם. וצ"ע דממה שכתב הרמב"ם בפרק י"א מהלכות נחלות ה"ד מבואר דס"ל דאין הלכה כרבי נגד רשב"ג אביו שהיה רבו וכמו שכתב הר"ף שם בגיטין פרק הניזקין (כו). סדרי טהרה ס"ק עט. ועיין בראש מועד קטן פ"ג ס"י לב, וע"ע בשדי חמד כללים מערכת הה"א ס"י קא ובפאת השדה שם כלל כג: קמין] דוא לשון הראש"ש (פ"ט ס"י ב), וכעין זה לשון רש"י דמעלמא אחי לה טומאת כתם קמא ולאו בחזקת רואה היא עכ"ל. ויש לפרש לפי זה דברי הגמרא דר"ל לפי שאין תולין כתם קמא בגופה לעיני זה, ובגילויין הש"ס ציין ללשונות כעין זה בשבת דף כ"א ע"א "לפי שאין מרליקין" ובגיטין דף ס ע"א "לפי שאין כותבין" ועי"ש ברש"י, ובערוך ערך לפי (הא') פירוש שם פ"י בעא מיניה טעם ולא נתן לו אלא אמר לו כי אין כותבין כלומר קבלה היה לפני אדם וכו'. וע"ע לשון הרמב"ם (פ"ט הכ"ט) אינה תולה בה שאין תולין כתם בכתם: קמח] וכן בתורת הבית: קמט] צ"ל כדלקמו:

טורי

יורה דעה קצ הלכות נדה

זהב

קבג

לפענ"ד י^ט דברים כהייתן, דהכרת הוא לצדיקה שלפני הלגישה, דזה פשוט דהצדיקה שלאחר ההפשטה אינה מועלת אלא אם תצדוק בזווה מכוננת לידע הצירור, מה שאין כן אם צדקה דרך העצרה צעלמא, דכל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה, משום הכי אם לא צדקה החלוק

תחלה קודם ללגישה אין לה שום

זורך לצדוק אחר ההפשטה,

דדוקא אם צדקה תלווקה תחלה יש לה זורך צצדיקה שאחר ההפשטה

לידע אם יש שם כתם שהיה טמאה, נמנא שצצדוק בזווה, אבל אם לא צדקה תחלה אין לה היזק אף אם תמנא אחר ההפשטה כתם, כמו שפסק בסעיף שקודם לזה, ממילא מה שצדוקת אחר כך הוא דרך מקרה צעלמא ואין זה מועיל שנאמר השניה טמאה.

מחצית השקל

(ס"ק מו) טהורה כו'. כבר היה כו'. ועיין ט"ז ס"ק כ"ט דיש ג' מיני עדים. עד הבדוק ממש שהיה לו בדיקה מתחלה. ועד הממוצע, שלא בדקתו מתחלה וגם אין חזקתו מלוכלך שלקחתו ממקום מוצנע. ועד שחזקתו מלוכלך, שלקחתו מן השוק ממקום מלוכלך. והבין הט"ז בפירוש דברי המחבר בסעיף ל"ט במה שכתב אין האשה טמאה משום כתם שמצאה בחלוקה אלא אם כן היה בדוק לה קודם שלבשתו, ד"ל אפילו עד או חלוק הממוצע ג"כ מקרי בדוק לה לענין שתהיה טמאה. ומה שכתב אינו בדוק כו', ר"ל שאינו בדוק כלל, רק שלקחתו מן השוק וכיוצא בו שהוא בחזקת מלוכלך. ואע"ג דבסעיף ל"ו כתב בדקה עצמה בעד שאינו בדוק לה כו', ופירש הרב בהג"ה ר"ל עד בינוני, אלמא בעד הממוצע שאינו בדוק קרי ליה, ר"ל בסעיף ל"ו נקט לישנא דגמרא, ובלשון הגמרא עד הממוצע שאינו בדוק (בדוק) קרי ליה, נמצא דלענין דינא הך דסעיף זה מכון ממש עם סעיף ל"ו. אבל הב"ח כתב דהאי בדוק ושאינו בדוק דסעיף זה הוא דומיא דסעיף ל"ו, אלא שבסעיף ל"ו בבדיקה שקנתה עצמה גם בעד הממוצע טמאה בכגריס ועוד, אבל הכא בסעיף ל"ט שלא קנתה עצמה רק מצאה כתם, אינה טמאה רק בעד הבדוק ממש, אבל עד הממוצע שאינו בדוק קרי ליה, וקאמר המחבר שאם מצאה בו כתם טהורה. והסכים עמו הפלתי [תפארת ישראל ס"ק כן וז"ל, ודברי הב"ח ברורים, ומעתה מצינו לאחותינו בנות ישראל תקנה גדולה בעסקי כתמיהן, שרוב נשים אין בודקות חלוק וסדין טרם לבישה, רק לובשים כשבאים מכובס, וא"כ כל כתמיהן אף כגריס טהור, דליכא כאן חלוק הבדוק כלל, עכ"ל. וגם בש"ך בס"ק שאחר זה משמע דסבירא ליה כהב"ח, כמו שיתבאר שם: (ס"ק מו) בדקה כו'. אב"א בלא בדקה כו'. רצונו לתרץ קושיית הדיישה שהקשה בדיקה הראשונה למה לי, כיון שמצאה טהורה אחר הפשטה די בזו, על זה כתב אבל בלא בדקה כו': הא בלא הכי כו'. ר"ל, אפילו מצאה כתם טהורה, כיון שלא בדקה אותו קודם הלבישה, אף שנטלתו ממקום מוצנע, אפילו הכי עד שאינו בדוק מקרי וטהורה: גם הב"ח פירש כו', ר"ל, גם הוא רצה לתרץ קושיית הדיישה: ואף ע"ג גב שהשנייה כו'. וא"כ מאי אולמא דהראשונה מן השניה לומר הראשונה טהורה והשניה טמאה, אפילו הכי תולין כו': דכאן נמצא כו'. ר"ל, ולפי זה שפיר צריכין לבדיקה הראשונה, דאי לאו הכי גם השניה טהורה, דאינה טמאה משום כתם אלא בחלוק הבדוק: (ס"ק מה) נדה כו'. הקדקדק בנפולקת כו'. והטעם דבהשאלה ליישראלית בעינן שתהיה נדה, ובנכרית אפילו אינה רואה עתה בימי השאלה אם רק הגיע זמנה לראות וראתה תולה בה, הוא משום דישראלית כל פעם לאחר שעברו ימי נדתה טובלת ומקנתת מדמיה, ומשום הכי אין חברתה תולה בה אלא אם כן היא עתה בנדתה, אבל נכרית דלא טבלה כל ימיה והיא בחזקת מטונפת בדמים, ומשום הכי אף שאינה רואה עתה אלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם אחת תולה בה שכתם החלוק מהדם שעל בשרה מאז שראתה פעם אחת:

הגהות רעק"א

(יח) (מ"ז ס"ק כט) ואינו כלשון אינו בדוק. כל דברי הט"ז הם תמוהים בזה, דאיך אפשר לומר דכל שלקחתם ממקום מונע מקרי צדוק ועמא, הא הרשב"א מיקל אף צד שצדק בזה אם לקחתו ממקום מונע ולא נדקתו מעולם דטהורה אף צימר מכגריס. אלא העיקר כהצ"ח, דלא נדקתו מעולם מקרי אינו צדוק אבל לא בכתם, ומכל שכן לדעת הרשב"א דגם צעד טהור. וזהו הסכים בתפארת למשה [ד"ה צצ"י דף ר"ו ע"ג; ד"ה וצט"י ס"ק כע]:

ביאור הגר"א

[מז] [נהגה] ובל"ש שכן כו'. עיין סעיף מ"א: [מת] [פס"ק מא] לבשה כו'. כן

פירש בתורת הבית [בית ז שער ד כ, ב]:

וטעור צימר מכגריס, ואף להר"ש (סעיף ל"ו) דמחמיר היינו צעד שקנתה צה משום דלא דמי עד לחלוק, דאילו חלוק שאינו בדוק לה כתמה טהור, אבל אם

באר היטב

שמנאה אותו טהור והשאלתו לתצרתה, הא בלאו הכי טהורה כיון שלא צדקה אותו קודם הלגישה. וכן כתב הט"ז [ס"ק לן, דלא כדרישה וצ"ח שנכנסו דוחקים: (לט) זמנה. היינו צת י"צ שנים ויום אחד, ש"ך ס"ק מטן]. דדוקא צנדה או נכרית הדין כן, משום שחולין הקלקלה צמקולקלת, מה שאין כן בהשאלתו לטהורה שמהין טמאות, שם ס"ק מטן]. והאי אם צדקתה, ר"ל כשפשטתה, ש"ך [ס"ק נ]:

אוצר מפרשים

דבמבאר [נהי יב] מדרמא לאשה שעשתה צריכה בספל, והתם קיימא לן כרבי יוסי דטהורה לגמרי, והכי נמי בזה טהורה היא, והוא ז"ל חלוק על זה, דאע"ג דבההיא הלכה כרבי יוסי, בהא הלכה כרבי, משום דקאי רבי חייא בשיטתו, ושקלינן וטרינן בגמרא אליבא דרבי חייא, אלמא דהלכתא כוותיה, וטעמא דמלתא כיון שבדקה בו ידים מוכיחות נינהו, מיהא צריכה כגריס ועוד, לאפוקי מרם מאכולת שמא נתמעץ עליו, עכ"ל. הרי מפורש דמחלק עד שאינו בדוק מחלוק שאינו בדוק, דכיון שבדקה בו ידים מוכיחות נינהו, ולכך טמא אפילו באינו בדוק. והובא לשון הראב"ד ז"ל הני"ל בדברי מרן הב"י בד"ה בדקה בעד שאינה בדוק [עמוד קי דיבור ראשון]. ונפלאתי גם על הרב פלתי [תפארת ישראל ס"ק כן] שהחזיק בדעת הב"ח, והאריך להוכיח דעתו, ונעלם ממנו לשון הראב"ד שמפורש ואומר [מפור פ"ח ח"יב]: דעת הב"ח הני"ל:

שע

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

אבודרהם ‏**<מהדורת קרן רא"ם>** - ג אבודרהם, **דוד בן יוסף** עמוד מס : 146 **הודפס ע"י אוצר החכמה**

פס"ט. זהו פירוש רש"י
[נדה נט, ז ד"ה השאלה]
ודמב"ם [אסורי צלה ט,
כט] וטור [עמוד קיג]:
ג. הרשב"א [מורה הנב
האריך] שם, משום
דבזכות טהורה היא:
ג. צריכת שם [נדה
ס, א] ושורן שמונה וכו'
וכפירוש הרשב"א [שם]
שלא תחלה צו לא
תקלקלה ואם תחלה
צו תקלקלה מדין שמי
קופות אחת של חולין
ואחת של תרומה וכו'
[תוספתא תרומות פ"ו
הלכה ט"ו] ציינתי לעיל
בסימן קי"א [ואת ג]:
לא*. ראב"ד [נעלי הנפש
שער הכתמים סימן ג
הלכה ג] וטור [עמוד קיג]
בשם יש אומרים והרב
המגיד [אסורי צלה ט, כט]
ורבינו ירוחם [נתיב כי ח"כ
רכב, ד] לדעת רמב"ם
[ורא"ה בבדק הבית] צית ז
שער ד, כ, ג]:
ג. שם צריכת וכו' וכו'
שמעון בן גמליאל
דמולין הקלקלה
במקלקל וכן פסקו
הר"א [נעלי הנפש שער
הכתמים סימן ג הלכה ג]
והרמב"ן [הלכות נדה פ"ד
הלכה ג] והרא"ש [נדה
פ"ט סימן ז פה, ג] כיון
דכתמים דרצנן [הרשב"א
שם]:
ג. צעיר דרבי יוחנן
וכו', שם [נדה ס, א] ו
נפשטה:
ג. הרשב"א [מורה הנב
האריך צית ז שער ד, כ, ג]
הקל יט, ג] [וחוספות דף
ט' ע"ב צ"ח כאן למפרע]:
ג. [טור [עמוד קיד] וכן
חורים בפשיטות בשם
[שם] ופוסקים טובי דמנ"ה
[והנהגות מיימניות אסורי
צלה ט את נ בשם הרמב"ן
הלכות נדה פ"ד הלכה ג]:

נ אם בדקתו. כשפשתו, והשאלתו כו': נא ואפילו היא
בספירת כו'. זה לשון צ"י [עמוד קיז ד"ה דע], לא שאל היא
טהורה לגמרי או בספירת שבעה נקיים, וכן כתב הרשב"א בתורת
הצית [צית ז שער ד, כ, ג] אלל מה שכתב פעמים שהיא תולה בעצמה,
עכ"ל. ולפי זה לפי מה שכתב הרב
דנשלשה ימים הראשונים אין
חולין, הוא הדין לקמן סעיף מ"ד
בעצמה אינה תולה. אלל שאל כן
היה לו להגיה גם כן הכי בסעיף
מ"ד. אלל נראה דהרצ אולי
לטעמיה לקמן סימן קצ"ו סעיף
י' דכתב דדוקא דדבר אחר אינה
תולה שלשה ימים הראשונים, אלל
זמנה שצגופה שמוציאה דם תולה
זה, אם כן ימי נדתה של עצמה
ודאי כמנה שצגופה שמוציאה דם
דמי. אלל לפי מה שכתבתי [שם]
ס"ק יג] דאפילו זמנה שצגופה
אינה תולה, אם כן בסעיף מ"ד
אינה תולה ציינים שצגופה אלל
אחר שלשה ימים הראשונים של
שבעה נקיים, ודוק: גב אין
מקצין בבתמים כו'. דוקא
כשהם יותר מכגרים ועוד, אלל

(ל"ב) קודם שהיתה המכה. שצמי חכמי המשנה [נדה סד, ג]
היתה מותרת עד שחמיה המכה של צמוליס, וצנערה עד ארבעה
לילות אחר צעילת מצוה, ממילא לא נתקלקלה אם תחלה זה.
ואפילו בזמן [ט] שצועל צעילת מצוה ופורש [שם סה, ג] אפילו הכי
תולה זה לפי שדמים מצויים זה:
(ל"ג) על דם טוהר. פירוש,
יולדת: (ל"ד) אין תולדות זו
בזו. לפי שאין ידוע צניור
לצעלת הכתם שהכתם ילא ממנה:

בהן: נא ואפילו היא בספירת שבעה נקיים: הגה [י"ד] ועיין לקמן סימן קצ"ו (י"ט) דנשלשה
ימים הראשונים של שבעה נקיים [ג] גב [י"ב] אין מקילין בכתמים [ג] לתלות דדבר אחר:
זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

נא ואפילו היא בספירת שבעה נקיים: הגה [י"ד] ועיין לקמן סימן קצ"ו (י"ט) דנשלשה
ימים הראשונים של שבעה נקיים [ג] גב [י"ב] אין מקילין בכתמים [ג] לתלות דדבר אחר:
זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

נא ואפילו היא בספירת שבעה נקיים: הגה [י"ד] ועיין לקמן סימן קצ"ו (י"ט) דנשלשה
ימים הראשונים של שבעה נקיים [ג] גב [י"ב] אין מקילין בכתמים [ג] לתלות דדבר אחר:
זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

נא ואפילו היא בספירת שבעה נקיים: הגה [י"ד] ועיין לקמן סימן קצ"ו (י"ט) דנשלשה
ימים הראשונים של שבעה נקיים [ג] גב [י"ב] אין מקילין בכתמים [ג] לתלות דדבר אחר:
זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

נא ואפילו היא בספירת שבעה נקיים: הגה [י"ד] ועיין לקמן סימן קצ"ו (י"ט) דנשלשה
ימים הראשונים של שבעה נקיים [ג] גב [י"ב] אין מקילין בכתמים [ג] לתלות דדבר אחר:
זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

נא ואפילו היא בספירת שבעה נקיים: הגה [י"ד] ועיין לקמן סימן קצ"ו (י"ט) דנשלשה
ימים הראשונים של שבעה נקיים [ג] גב [י"ב] אין מקילין בכתמים [ג] לתלות דדבר אחר:
זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

נא ואפילו היא בספירת שבעה נקיים: הגה [י"ד] ועיין לקמן סימן קצ"ו (י"ט) דנשלשה
ימים הראשונים של שבעה נקיים [ג] גב [י"ב] אין מקילין בכתמים [ג] לתלות דדבר אחר:
זב [ל"א] [מ"א] [ג] להקטנה [מב] [ג] שלא ראתה מעולם ולבשתו קמנה זו
לאחר שנבעלה (ל"ב) [מ"ב] קודם שחיתה המכה או שהשאלתו לנערה שלא
ראתה ולבשתו תוך ארבעה לילות לבעילתה או שהשאלתו ליושבת (ל"ג) [מ"ג] על
דם טוהר נג תולה בהן [ל"א] [מ"ג] נד [מ"ג] [מ"א] וואפילו בזמן [מ"א] הוזה [כ"ז] וכן אם השאלתו
[מ"ב] לסופרת שבעה שלא מבלה תולה בה ובעלת החלוק טהורה נה וחברתה
ששאלתו [מ"ב] מקולקלת:

ציונים דרמ"א
עם ציונים מהש"ך
(י"ט) סעיף י:

הגהות והערות
[ג] התיבות "הראשונים של
שבעה" נשמטו בדפ"ר,
ונוספו צמחודות קראקא
של"ח:
[ג] היינו צומן "הזה"
שצועל צעילת מצוה ופורש,
דלקמן סימן קצ"ו:
[ג] עיין בספר שלמה אליהו
מה שכתב צניור כוונתו:

באר היטב

(מ) צ"ת צ"ת. ודוקא כשהם יותר מכגרים ועוד, אלל בפחות מכן חולין כגנה
אפילו תוך שלשה, עד כאן לשון הש"ך [ס"ק יג]: (מא) הוזה. דאין נותנין
לשם צמולה שנבעלה אלל צעילת מצוה, אפילו הכי תולה זה. וכן יושבת
על דם טוהר, אף על גב דבזמן הזה הרי היא ככל הנשים, אפילו הכי תולה
זה, שאין כאן קלקול, שלא החמירו שלא לנעול על דם טוהר אלל לעיין
עממן אלל לא לעיין הלל חזרתה, טור ופוסקים, [ש"ך ס"ק מד]:
(מב) מקולקלת. וסמרה כל מה שלפניה, [ש"ך ס"ק נה]: (מג) לחוש.
לפי שאינו ידוע צניור לנעול הכתם שילא ממנה הכתם, [ט"ו ס"ק לו]:
(מד) ששתייה. אף על גב דהוי ספק דרצנן, מכל מקום כיון דאי תליא
זהא מקלקלת, מאי חזית דתקלקל להך טפי מהך, רש"י והרשב"א, [ש"ך
ס"ק נח]. והוא הדין כשלא חזרה ולבשתו נמי כשלא דקה הראשונה קודם
שפשתו, אלל קא משמע לן דאף על גב שחזרה ולבשתו והחלוק הוא אלל
הראשונה אפילו הכי השניה גם כן טמאה. אי נמי, מיירי שהראשונה צדקתו
קודם שפשתו, דהשתא אינה טמאה עד שחזרו ותלצשו, [שם ס"ק מ]:

אף דהך פנויה אפשר שלא ראתה זה כמה שבועות, מכל מקום לא הוי כמו זבה
אבל בלא ספירה כלל אף אי קמי שמיא גליא דלא ראתה כל שבעה מכל מקום לא מהני בלא ספירה, אם כן ממילא בפנויות שלנו דאין דעתן לטבול ואין
ספרות לכוננת שבעה נקיים מקרי זבה שלא ספרה ותולין בה, ע"ש [ועיין בסדרי טהרה שם ובחזונו דעת חרשים ס"ק נד; ביאורים ס"ק כט מענין זה]:

גליון מהרש"א

הוזה. וכן לעיין רואה דם מחמת משמים חולין דלם טוהר גם צומן הוזה, סימן
קפ"ו ש"ך ס"ק ל"ב:

מחצית השקל

מִ"ק (נא) **ואפילו** כו'. **תולֵה בעצמה** כו'. כגון, לבשה חלוק בימי נדתה ולא בדקתו כשפשטתו, ולבשתו אח"כ בימי טהרתה ונמצא בו כתם, תולה שמימי נדותה היא (כמו שכתוב בסעיף מ"ד). וכתב הרשב"א דלא שגא היא טהורה לגמרי או בספירת שבעה נקיים תולה בעצמה, ואם כן גם לענין זה לתלות בנדה או בנכרית לא שגא טהורה לגמרי או בספירת שבעה נקיים תולה בהם: **ימי נדתה ש' עצמה ודאי כמכה שבגופה שמוציאה דם**. דעדיין המכה בגופה. מה שאין כן הכא שכבר עברו ימי נדתה: **מִ"ק** (ג) **תולֵה כו' ואחת ש' תרומה**. ולפניהם ב' סאין אחד של תרומה ואחד של חולין: **ותרומה [כו']**. ונשאר החולין בהיתר, מה שאין כן השאילתו לטהורה דשתיהן טמאות כדלקמן סעיף מ"ג, מפני שזה דומה לסאה אחד של תרומה שנפל לתוך ב' קופות ששניהם של חולין ואין ידוע לאיזה מהן נפל דשתיהן אסורות, דלתוך אחד מהם ודאי [נפל], ומאי עדיפא האין מהאי. והכא נמי מאי חיות דמקלקלת להך טפי [מהך], ואמרינן דשתיהן טמאות: **מִ"ק** (נד) **ואפילו בזמן הזה כו'**. שבימי חכמי המשנה היתה קטנה מותרת עד שתחיה המכה של בתולים, ובנערה עד ארבעה לילות אחר בעילת מצוה, ומשום הכי ודאי תולה בה כל אותו הזמן דלא יקלקלה אם נתלה בה, אלא אפילו בזמן הזה שאין כו', אפילו הכי תולה בה כל אותו הזמן לפי שדמים מצויין בה. ועיין במנחת יעקב [ותרת השלימים] ס"ק מ"ג שכתב צ"ע, פשיטא דתולין בזמן הזה בבתולה שנבעלה בעילה ראשונה, דהא בלאו הכי קיימא לן דטמאה כנדה ממש וא"כ פשיטא דתולין הקלקלה במקולקל. ויתירן, דכמו דאין תולין בכתם דכיון דטומאת כתמים אינו מדאורייתא רק חומרא דרבנן לא מקרי מקולקלת לתלות בה, הכי נמי הא דפורש לאתר בעילת מצוה מחמת דם בתולים אינו רק חומרא דרבנן ולא מקרי מקולקלת לתלות בה, ולכן איצטריך לטעם שדמים מצויים בה יותר תוך אותו הזמן הנ"ל: **היא כבד הנשים כו'**. ואם תתלה בה גם היא תתקלקל, והאי טעמא לפי שדמים מצויין בה נמי ליכא למימר הכא דהא אין הדמים מצויין בה משך זמן ימי טהרה, ועל זה כתב דאפילו הכי תולה בה לפי שמן הקל כו': **מִ"ק** (נה) **[והברתה כו' וסתרה כו']**. ועיין בשלחנא למלך [איסורי ביאה ט, כט ד"ה ודע דהנראה] שהביא פוסקים לכאן ולכאן אם עברו ז' ימי ספירה ולא טבלה בערב וכעת היא ביום ח', אי גם כן תולין בה, דסוף סוף לא טבלה והיא טמאה, או כיון דכבר עברו שבעה נקיים וכל רגע זמנה הוא לטבול, אינה בחזקת טמאה כלל ולא שייך לתלות בה: **מִ"ק** (נו) **בין כו'. כבר ע' הכתם**. קודם ששאלה מחברתה חלוק זה שמוצא בו הכתם אחר שלבשתו, ונסתפקנו ממי משתיהן הכתם, לא אמרינן כו': **בהזק אחר השאלה כו' ר"ל**, שלבשה גם השניה החלוק ונמצא בו הכתם ולא נודע ממי הוא, ואחר כך לבשה השניה עוד חלוק אחר שנולד בה ובחברתה הספק, א"כ כל שכן הוא דאינה תולה בה, שבשעה שנולד כו':

ספק, לכן אין תולין (ועיין בצ"י סוף סימן קל"ג עמוד קלד ד"ה ויהא עמה), וכמו דאין תולין כתם בכתם בסעיף מ"ג, ולכן אצטריך לטעם שדמיה מזויין זה יותר. ומטעם זה לאחר שחמה המכה אין תולין זה אף בזמן הזה אף שעדיין לא טבלה. וק"ל: **[מד] וחדרה וליבשתו**. נראה דהאי תמורה לאו אלגישה קאי דמשמע שני פעמים, דאם כן תמרי למה לי, צפעם אחת סגי, אלא ותמרי לחלוקה קאי, שמורה ולקחה ממנה החלוק אחר שהשאלתה לתכרמה ולבשמו, והוא הדין לבשמו מתחלה. ועיין מה שכתבתי ס"ק ל"ט. והש"ך [פ"ק טז] מדחיק לפרש בזה, ולפי מה שכתבתי נראה:

הגהות רעק"א

יט **[שם ספיה עב]** **וכן אם השאילתו לצופרת**. משמע דוקא בתוך ספירתה, אבל בשלמו ספירת השבעה נקיים אף דלא טבלה אין תולין זה. ועיין משנה למלך [איסורי ביאה ט, כט] וצמחפארט למשה [על ש"ך ס"ק נא]. וצנעט [ספיק מנ] סתם בפשיטות דאף בשלמו ימי ספירתה תולין זה כל זמן שלא טבלה: **כ** **[שם ספיה עב]** **לאחר ששאלה את זה**. לכאורה נראה דמיירי דוקא נלאחר ששאלה ומאלה זו כתם לבשה החלוק אחר ומאלה זו ג"כ כתם, דלאו נלאחר שני הכתמים צידד אמאי לא תליא זו בזה, הא י"ל דמהיכן שבא הכתם שנחלוקה אם מגופה אם שעברה ולאו אדעתה, או גם הכתם שנחלוק השאול ג"כ בא מאותו מקום עצמו, וגם אם תתלה נמצא הכתם שנחלוק השאול ואח"כ נמצא בחלוק שלה, מכל מקום נימא דאם הכתם אחר אינו מגופה ועברה ולאו אדעתה, דלמא עברה מקודם שנמצא הכתם בחלוק השאול וכשעברה נכתם הכל, אלא על כרחך דמיירי דכשנמצא בחלוק השאול ידעה שנחלוקה האחר עדיין אין זו כתם (ואם כתם אחד אדום ואחד שחור, לכאורה תליא נחלוקה הפוסקים שכתבתי לעיל סעיף ט"ו) [ין] ס"ק יא בלמעלה ולמעט מן המגור, אם תולין מין אחד בזמין אחר. ואולם קשה לי, הא על כרחך דנמצא הכתם אותיות אחר מציאת הכתם שנחלוק השאול, דאם לן כן למה לי דהיא צעלת כתם ומטעם דלאו מגופה, הא אף צדאמת ממש לא מהני, כדלקמן סעיף נ"א, וא"כ איך שייך לומר דמיירי דצנעה שנאלה כתם בחלוק האשאל ידוע שעדיין לא נכתם חלוק דידה ומיד ממס מאלה שנכתם ג"כ חלוק שלה לומר דלא תלינן דלא ידעינן צניור שכתם יאל מגופה, הא אי אפשר שיהיה מעלמא כיון דידוע דצואתו רגע לא עברה, וז"ע:

אוצר מפרשים

לא **[שם ספיה עא]** **והוא הדין אם בדקתו והשאילתו וכו'**. עיין ש"ך ס"ק (נ"ג) [ג] אם בדקתו כשפשטתו. ו"ל, דלמה כתב המחבר בדקתו, כיון שהשאילתו לגדה, אלא ודאי מיירי שלבשתו מתחלה ובדקתו כדי לראות אם היא טהורה או לאו. ומשמע אם לא בדקתו כשפשטתו, רק היא לבשה מקודם חלוק הבדוק ובשעת פשיטתה לא בדקה אותו כלל והשאילתו לגדה ואח"כ חזרה ולבשתו היא ומצאה בו כתם, דבזה אין תולין בנדה שהיתה לובשת באמצע בין שתי הלבישות שלה דיש לומר אפשר היתה טמאה בלבישה ראשונה או באחרונה, דלא מקילינן כולי האי כיון דהיה חלוק בדוק מקודם, רק היתב בדקתו בשעת פשיטתה והשאילתו לגדה ותורה ולבשה היא, דלא היה אלא לבישה האחרונה בספק, או תלינן בנדה, כמו בהיה לבישה הראשונה בספק שלא היה בדיקה בשעת פשיטתה כשהשאילתו לגדה דתולה בה, אבל לא כשהיו אצלה שתי הלבישות מספק אין תולין בנדה, כן נראה לי. ובזה מיושב מה שעמד בסדרי טהרה [ס"ק עב] על זה, הרי לבישה ראשונה כמאן דליתא, כיון דבדקתו אח"כ. ד"ל דקא משמע לן להיפך, דדוקא בדקתו, דאי לאו הכי היתה טמאה בב' לבישות מספק או מראשונה או מאחרונה, ולא היתה תולה בנדה שלבשתו באמצע, כן נראה לי. ועיין שם [סדרי טהרה ס"ק עז] מה שהשיג על המשנה למלך [איסורי ביאה ט, כט] שכתב אם היתה הנדה מעוברת או מניקה דמסולקת דמים

יורה דעה קצ הלכות נדה

תורת השלמים

קבה

[לטן] והוא הדין אם בדקתו. כן כתב הטור [עמוד קיג]. וכן פירש רש"י [גדה נט, ג ד"ה השאלה], וכן כתב הרמב"ם [איסורי ביאה ט, כט]. והוא רצונא **יותר מצבא ראשונה**, דאף על גב דאשמתה הכתם גבי צעלת החלוק שלבשתו אחר כך, אף על פי כן מולה צה, ועיין בש"ך [פ"ק ט] שכתב בזה, אם דקתו כשפשטתו והשאילתו וכו', עכ"ל. משמע מדצריז דענין שלבשתו ופשטתו קודם צדיקה ואחר כך השאילתו ותורה ולבשמו, ולא ידעמי לאיזה ענין לריכין לבשמו ופשטתו פעם הראשון לבצא זו, וגם נדה נאט משמעות הטור ורש"י והרמב"ם: שלא כתבו מזה כלום, אלא דהרמב"ם צדקו ט' מהלכות איסורי ביאה כתב הלשון ותורה ולבשה, כוונתו שאחר שהשאלה להם חלוקה חזרה ולקחה מהם ולבשמו, אבל ודאי דאין דעמו לומר שצעינן שכבר לבשמו, שזה אין לה סבירא ועטם כלל. ואפשר לומר דלכך אצטריך למנקט ופשטתו, דאם לא כן למה לה צדיקה כיון שהשאילתו לגדה או לנכרית, אלא שכבר לבשמו ופשטתו וצדקה חלוקה כדי לראות שהטוירה היא (ואפשר שזה הטעם של הרמב"ם תורת הדין צ"ט שער ד, ג, ג שכתב על המתניין דפרק האשה נדה עז, ג בזה דהשאלה חלוקה לנכרית או לגדה וכו' וז"ל, פירוש כשלבשתו חלוקה הצדוק לה ופשטתו והשאלה להן, עכ"ל. כוונתו, דאי כפירוש רש"י וסייעתו, קשה למה לה צדיקה כיון שהשאלה להם, ולא ראה לפרש לבשמו שני פעמים, לכן מוקי המתניינן צניור לבשמו פעם אחת, וזו היא צבא ראשונה שכתב הרמב"ם). אבל גם זה אינו מוכרח כלל, דאפשר לומר דלכך צדקמה כדי לבשמה צעמא, כאשר הוכיח סופה על תתלתה, ואחר כך צאתה האשה נדה או לנכרית להשאלה, ולעולם שלא לבשמו קודם, וז"ע: **[מ] מקריצין בבתימים**. סהם יותר מנגריס: **[מא] השאילתו אצטורה**. והיינו גס כן באופן שני דרכים שנתבארו בסעיף מ"א, שצדקתו תתלה ולבשמו שהשאילתו או אחר כך: **[מנ] קודם שחיתה המכה**. משמע דלאחר שחמה המכה לא תלינן זה, ואף שצריכה שצעה נקיים דיון נדה כמבואר לקמן סימן קל"ג, מכל מקום אין תולין זה ולא אמרינן בזהאי גוונא תולין הקלקלה במקולקל. ועיין בסמ"ק ס"ק מ"ג: **[מג] ואפילו בזמן הזה**. שאין יושצין על דם טוהר, מכל מקום כיון שהוא רק חומרא ולעצמן התמירו, אבל מכל מקום צמרה מולה נדה, וכן גבי בתולה אף על גב דצומן הוא אין נומינן אלא צעילת מלוא בלגד, וזו אף אם תתלה זה אם היא מתקלקל, אפילו הכי מולה זה שדמיה מזויין יותר צומניס אלו, כן מבואר בטור [עמוד קיג] וצ"י [ד"ה השאילתו לקטנה] ושאר אחרונים. אבל צ"ע דפשיטא דתולין בזמן הזה בצמולה שנבעלה צעילה ראשונה, דהא בלאו הכי קיימא לן דטמאה כנדה ממש, ואם כן פשיטא דתולין הקלקלה במקולקל, וצאמת צהגהת פרישה [אות סג] רצימי שהרגיש בזה וכתב וז"ל, ואף על גב דבלאו הכי היא טמאה, מכל מקום יכולה לספור שצעה נקיים ועכשיו סתמור מנינה, עכ"ל. ולא ירדמי לסקו דעמו, דהא להדיא כתב הטור [עמוד קיז] והמחבר בספיקו וז"ל דאפילו השאילתו לסופרת שצעה נקיים שלא טבלה מולה זה, אף שסותרה מנינה תולין זה כיון שהיא עדיין לא טבלה מקרי מקולקלת ותולין זה הקלקלה. לכן נראה לי פשוט דהטעם הוא דאף דמטמאין לה מכל מקום לא מקרי מקולקלת לתלות זה, כיון דאינה טמאה מדאורייתא, רק מדרבנן, והוא טומאת

ביאור הגר"א

[מט] והוא הדין כו'. כן פירש רש"י במתניין [גדה נט, כ ד"ה השאלה] והרמב"ם [איסורי ביאה ט, כט]: **[ג] [ספיה עב] אצטנה [וכו'] צנערה כו'**. כמו שכתוב בריש פירק י' [גדה סד, ב]: **[גא] ואפילו בזמן הזה**. עיין ש"ך [פ"ק נה], והן דברי תורת הבית [בית ז שער ד, ב, ב]: **[גב] [ספיה עב] בין כו'**. כפי [ג] הג"ל בסעיף מ"א להא דהשאלה: **[גג] וכל שכן כו'**. כמו שכתוב בסעיף מ"ח ובגמרא שם [נה, א]:

בא מלכותי נידד אמאי לא תליא זו בזה, הא י"ל דמהיכן שבא הכתם שנחלוקה אם מגופה אם שעברה ולאו אדעתה, או גם הכתם שנחלוק השאול ג"כ בא מאותו מקום עצמו, וגם אם תתלה נמצא הכתם שנחלוק השאול ואח"כ נמצא בחלוק שלה, מכל מקום נימא דאם הכתם אחר אינו מגופה ועברה ולאו אדעתה, דלמא עברה מקודם שנמצא הכתם בחלוק השאול וכשעברה נכתם הכל, אלא על כרחך דמיירי דכשנמצא בחלוק השאול ידעה שנחלוקה האחר עדיין אין זו כתם (ואם כתם אחד אדום ואחד שחור, לכאורה תליא נחלוקה הפוסקים שכתבתי לעיל סעיף ט"ו) [ין] ס"ק יא בלמעלה ולמעט מן המגור, אם תולין מין אחד בזמין אחר. ואולם קשה לי, הא על כרחך דנמצא הכתם אותיות אחר מציאת הכתם שנחלוק השאול, דאם לן כן למה לי דהיא צעלת כתם ומטעם דלאו מגופה, הא אף צדאמת ממש לא מהני, כדלקמן סעיף נ"א, וא"כ איך שייך לומר דמיירי דצנעה שנאלה כתם בחלוק האשאל ידוע שעדיין לא נכתם חלוק דידה ומיד ממס מאלה שנכתם ג"כ חלוק שלה לומר דלא תלינן דלא ידעינן צניור שהכתם יאל מגופה, הא אי אפשר שיהיה מעלמא כיון דידוע דצואתו רגע לא עברה, וז"ע:

אוצר מפרשים

דלא נתלה בה, אלא כיון דמכל מקום ראתה עתה היא בחזקת מעין פתוח וחברתה תולה בה. ובחזות דעת [הדושים ס"ק ג] כתב דאינה תולה במעוברת ומניקה, ע"ש. עוד נסתפק המשנה למלך [שם] באם עברו ז' נקיים ולא טבלה לערב, ועתה היא ביום ח', אי נימא כיון דסוף סוף לא טבלה ותלינן בה, או דילמא כיון דעברו ז' נקיים אינה בחזקת טמאה כלל. ומהשו"ע שכתב לסופרת ז' נקיים שלא טבלה תולה, אין לדייק אבל לא ביום ח', דיש לומר דקא משמע לן אף אם טבלה ביום ז', אף דאסורה לשמש שמא תראה ותסתור, מכל מקום אין לתלות בה אחר הטבילה. ועיין בבלי [תפארת ישראל ס"ק גז] דתליא בפלוגתא דרמב"ם [איסורי ביאה ז, ח] וירא"ש [נדה פ"ד סימן ב; תוספות הרא"ש שם לו, א ד"ה בשבוע קמא] בזה: **ע"י** **[שם ספיה עב]** **השאילתו אצטנה וכו'**, צ"ע, כמו שכתב בסדרי טהרה [פ"ק עה], (חתם סופר): **ג** **[שם] שאל ראתה מעולם**. גם בטור [עמוד קיג] הוא כן. אבל ברשב"א [ותרת הבית בית ז שער ד, ב, ב] הביאו הב"י [עמוד קג ד"ה השאילתו] הוא כך, בתולה פירוש בתולת נמים (ב)[קטנה או נערה שלא ראתה מעולם, ע"ש. וקאי לא ראתה מעולם על נערה, אבל בקטנה לא איכפת לן אם ראתה בבית אביה, וכמבואר בגמרא ריש פרק תינקות [גדה סד, ב]. ודברי הטור והשלחן ערוך צ"ע: (דריג' מרבבה)

זה. הראש"ש שם [נדה]
פ"ט סימן ז' והרשב"א
בתורת הבית [בית ז' שער
ד כ, ז] ושאר פוסקים
[הגהות מיימוניות אסורי
ביאה ט אות כ, גשם
הרמב"ן הלכות נדה פ"ד
הלכה ל; רבינו ירוחם נתיב כו
ח"ב רכב, ג; מגיד משנה שם
ט, טע];

א. הרשב"א שם בתורת
הבית [הקל"ט, א] וכן
כתב רבינו ירוחם [שם];
א. טור [עמוד קטן] גשם
הרשב"א בתורת הבית
[שם בית ז' שער ד יט, ב]
ממשה שם דף י"ו;
ע"א וכתבי מאיר
בברייתא שם ע"ב [תורת
הבית הארוך שם כ"א, א;
רמב"ם מטמא משכב ומשג
ג, ז];

ג. כרבי שם בברייתא:
א. דעת הראב"ד [בעלי
הנפש שער הכתמים סימן ג
הלכה ב; רמב"ן הלכות נדה
פ"ד הלכה ל];

ט. שם [טור] וכתבי
[שם];

ק. שם בברייתא דף
נ"ח ע"א [תורת הבית
הארוך בית ז' שער ד כ, א;
הקל"ט שם יט, ב; מגיד משנה
אסורי ביאה ט, א];

קא. הרשב"א שם
בתורת הבית [הקל"ט]
מהא דליינתי לעיל
[אות מא];

קב. משנה שם דף נ"ט
ע"ב;

קג. תורת
הארוך בית ז' שער ד כ,
א גשם הראב"ד בעלי
הנפש שער הכתמים
סימן ז הלכה י;

קד. שם במשנה וכתבי
נתיבות וליינתי לעיל
בסעיף (י"ט) [י אות כה];
קד. ב"י [עמוד קטן ד"ה
ידע דהא] מהא דלקמן
בסעיף נ"ב ועיין צמה
שליינתי שם [אות קיד].
ראב"ד בספר בעלי הנפש
[שער הכתמים סימן ג
הלכה כה];

ציונים לרמ"א עם ציונים מוה"ר

כ. ב"י [עמוד קטן ד"ה כתב
הרשב"א, ה"א] בשם
הרשב"א [תורת הבית
הקל"ט בית ז' שער ד ט, א];

נקודות הבקש

יז. שם פ"ק א' בתורת
הבית ב'. כתר כתבתי
בסמוך [פ"ק ו] דלא קיימא
לן הכי;

נב. לבשה ב'. עד סוף סעיף מ"ה פול לקמן סעיף נ"ב:
ס. ו"א בדרקתו. כשפשתו, ולבשתו בימי טהרתה גם כן בלא
דריקה, אבל דקתו קודם ימי נדוה, ואפילו הכי טהרה דמולה
בימי נדוה. וכן במעצרת ומניקה דבסעיף שאחר זה מיירי שצדקה

נב. [נד] לבשה חלוק בימי נדתה ס. ולא
בדרקתו ולבשתו בימי [מה] טהרתה ונמצא
בו כתם [מה] תולה שמימי נדוהה הוא:
ט. לבשה חלוק קודם שהיתה עוברת ואחר
שנתעברה לבשתו בלא בדיקה ומצאה
עליו כתם תולה בלבישת הימים שלא היתה
עוברת וכן המניקה תולה בעצמה כמו שתולה
בחברתה: הגה ^ז וכן זקנה תולה בעצמה בימים שלא
היתה זקנה:

מז. חלוק שלבשתו בימי נדתה ונתכבס ונדה ונדה
בלא בדיקה ^ט אם נתכבס על ידי ישראלית סא ואינה [מה] בפנינו לשאול
סב. חזקה בדרקתו בשעת [מה] כיבוס ואינה תולה בה ואם היא בפנינו ואומרת
שלא בדרקתו תולה לומר שמתחילה היה ולא עבר על ידי הכיבוס ואם נתכבס
על ידי שפחה או גויה סג [מה] אפילו אינה לפנינו תולה לומר שמתחילה היה
^{סז} ואם אפשר לעמוד על הברור כגון שמכרת במראיתו אם מקדיר דהיינו
שנכנס לתוך הבגד בידוע שקודם כיבוס היה ואם מגלד דהיינו שאינו נכנס
לתוך הבגד בידוע שאחר כיבוס היה ^{סח} * ואם אינה בקיאה בכך
(ל"ה) סד חוששת [מה] לחמיר:

מז. לבשה חלוק הבדוק לה ופשתו וכבסו והשאלתו לחבירתה
סד ^ז [מה] ונמצא עליו כתם אם מגלד בידוע שמהשניה הוא והיא טמאה
והראשונה טהורה סו [מה] ואם הוא מקדיר בידוע שמהראשונה הוא והיא טמאה
והשניה טהורה:

מז. שתי נשים שלבשו חלוק אחד בדוק ונמצא בו כתם אם הוא מהחגור
ולמטה לשתייהן שתיהן טמאות ואם הוא למעלה מהחגור לשתייהן שתיהן
טהורות היתה אחת ארוכה ואחת קצרה אם הוא מהחגור ולמטה לארוכה כל
שכן שהוא לקצרה ושתייהן טמאות ואם הוא מהחגור ולמטה לקצרה ולמטה
מהחגור לארוכה קצרה טמאה וארוכה טהורה קא ^ז [מה] כמה דברים אמורים
בשלא פשמו אותו בלילה לבסות בו את ראשו אבל אם כיסו בו את ראשו
שתיהן טמאות כיסתה אחת מהן את ראשה ולא השניה אותה שכיסתה את
ראשה טמאה וחברתה טהורה:

מז. קי. (ל"ה) שלש נשים שלבשו חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד קי* זו
אחר זו ואחר כך נמצא עליו כתם [מה] כולן טמאות קי והוא שיחא הספסל
מדבר המקבל טמאה קי כמה דברים אמורים בזמן שכולן שוות אבל אם היתה
אחת מהן ראויה לראות יותר מחברתה כגון שהיא זקנה או מעוברת או מניקה
או שלא ראתה דם מימיה אף על פי שנושאה אותה שאינה ראויה לראות תולה
בראויה:

כספק דרבנן, דספק הבא ממיעוט הכרה אינו ספק, דאם אין זה צקי ומכיר, אחר יכיר, הרשב"א [שם]: סה ונמצא עליו כתם. ואי
אפשר לידע הדבר על ידי שאלה, כדבסעיף הקודם: סו ואם הוא ב'. ואם אין יכולין לעמוד על הדבר, שמהן טמאות, טור [עמוד קטן]
והרשב"א בתורת הבית הקל"ט [בית ז' שער ד כ, א]. וכתב העטרת זהב [לבוש סעיף מ] דהיינו טעמא דטמאות מספק דלא שייך כן למיזל לקולא
מטעמא דלעיל, עכ"ל. משמע דסבירא ליה דלא הוי ספק, כיון דהוא צא ממיעוט הכרה. וקשה, דצטור וצמורת הבית הקל"ט משמע אפילו
מאן דחשיב הא דלעיל ספק מודה בהכי. אלא נראה דהיינו טעמא דכיון דשתייהן טהורות ואין לתלות צמחת יותר מחברתה מאי חזית
דמקלקלת להן טפי מהך, וכדלעיל ס"ק נ"ח. וכן כתב בפרישה סעיף (ע"א) [עצ]. ולפי זה אפילו נאכד, דכנהא גוונא הוי ספק מעליא
כדלעיל ס"ק ס"א, אפילו הכי הכא שמהן טמאות, כיון שאין לתלות צמחת יותר מחברתה, וק"ל:

ערך ל"ה למהריק"ש

סוף סעיף מה [וכן המניקה]. וכן זקנה תולה בימים שעדיין לא הזקינה:

גליון מהרש"א

[טז] [ש"ך פ"ק סא] א"א מיירי שנאבד החלוק דבבבאי גוונא אין ל"החמיר.
ובצקלה או גם באינה צקלה כיון דמכל מקום עדיין אינו אסור, דהא אחרים צקלים
הן. ובדבר דכיון עלמא אינם צקלים ונאכד, נאספק הפרי מגדים בשפתי דעת סימן נ"ג

סדרי טהרה סימן קצ ס"ק עז

בהגהות פרישה [אות סג] ובספר מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק מג] הקשה וז"ל, אבל צ"ע דפשיטא דתולין בזמן הזה בבתולה שנבעלה בעילה ראשונה, דהא בלאו הכי קיימא לן דמטמאה כנדה ממש, וא"כ פשיטא דתולין הקלקלה במקולקל. ומכח קושיא זו רצה בעל מנחת יעקב להוכיח דלא מקרי מקולקלת אלא היכא דהיא טמאה מדאורייתא, מה שאין כן היכא דאינה טמאה אלא מדרבנן, עיין שם. והא ליתא, דאפילו אינה טמאה אלא מדרבנן מכל מקום מקולקלת היא וחברתה תולה בה, דדוקא בכתמים לא תלינן כיון דלא ידעין אם מגופה הוא או לאו, אבל בעלמא תלינן אפילו אינה טמאה אלא מדרבנן דומיא דכתמים. וכן מוכח ממה שכתבתי לקמן [ס"ק עח ד"ה עוד כתב שם] בשם המשנה למלך דבזמן הזה נמי תולין בסופרת ז' שלא טבלה אף על גב דאינה צריכה ז' נקיים אלא מחומרא דרבי זירא.

חוות דעת ביאורים סימן קצ ס"ק לב

(לב) לבעלת הכתם. ואף דגם באיסור דרבנן אמרין שאני אומר, כמבואר לעיל סימן (קי"ב) [קיא ב"י עמוד שטו ד"ה ומ"ש כיצד], שאני הכא דכיון שאינו ידוע אם מעיינה פתוח לא יצא החלוק מחזקת בדוק, כמו שכתבתי לעיל [ס"ק כט]:

ערוך השולחן יורה דעה סימן קצ סעיף קטו

אף על פי שאמרנו דתולה במקולקלת מ"מ לפעמים גם במקולקלת אינה תולה והיינו כשהמקולקלת היא ג"כ טמאה מפני כתם והטעם דתלייה לא שייך אלא כשהשואלת יש לה איזה טומאה וודאית דעדיפא מכתם שאינו אלא ספק וכן בכל התלויות כן הוא כמו בשני שבילין ושתי קדרות שבס"י קי"א אבל איך נתלה בכתם שהוא טומאת ספק והרי לא עדיפא ספיקא של השנייה יותר מהראשונה ולכן לא מיבעיא אם השאילתו לטהורה ואח"כ נולד בה הכתם אלא אפילו השנייה היתה יושבת על כתם מכבר עכ"ז לא תלינן בה כתם זה ושתייהן טמאות מטעם שבארנו וכן אפילו ראתה השנייה כתם אחר בחלוק אחר לאחר השאלה דלכאורה ידים מוכיחות דעתה מצוי בה כתמים מ"מ אין תולין כיון דהכל ספק הוא ושתייהן טמאות [ובמה שבארנו מובנים דברי הש"ע בסעי' מ"ג בהג' בבבות שחשב ע"ש ודו"ק]:

ערוך השולחן יורה דעה סימן קצ סעיף קיח

ודע דלפי מה שנתבאר בדיני תלויות יש בזמנינו קולא גדולה כשאשה טהורה שכבה במטה אחת עם פנויה גדולה בשנים ונמצא דם על הסדין שתולין בהפנויה ואין לנו לחקור אם עומדת הפנויה בימי נדה אם לאו שהרי היא רואה מכבר ולא טבלה כיון שאין לה בעל ולכן לא מיבעיא לפמ"ש בסעי' קי"ד דאפילו בלאחר ימי ספירתה תולין כל זמן שלא טבלה אלא אפילו לדעת הסוברים דאין תולין רק בימי ספירתה כמ"ש שם זהו הכל באשה שיש לה בעל והיא סופרת הז' נקיים אבל הפנויות שאינן בודקות ואינן סופרות כלל נקראות זבות שלא ספרו ותולין בהן [תשו' הגרע"א סי' ס"ג]:

שולחן ערוך הרב יורה דעה הלכות נדה סימן קצ

אחר שעברו ז' נקיים שלה אף על פי שלא טבלה עדיין אינה תולה בה לפי שהנדה והזבה טומאתן תלויה בימים ומאחר ששלמו ימי טומאתן אף שלא נשלמה טהרתה עד שתבא בימים כדלקמן סי' קצ"ז [מכל מקום אם נתלה בה הכתם אנו מביאים לה טומאה מחודשת התלויה בימים עוד שבעה ומאי חזית דנטמא לזו יותר מזו (משנה למלך) מה שאין כן בתוך ז' נקיים אינה טומאה מחודשת שהרי היא סותרת כל מה שספרה אבל לאחר ז' אינה סותרת כדלעיל סי' קפ"ג (עיין כרתי ופלתי)].

אבל אשה שלא התחילה לספור ז' נקיים עד שעברו יותר מז' ימים אחר ראייתה בעת נדתה אף על פי ששלמה טומאת נדתה מן התורה בסוף ז' מכל מקום עכשיו שצריכות לישב ז' נקיים כל שלא ספרה כל הז' נקיים כהלכתה על דרך שיתבאר בסי' קצ"ו לא שלמה טומאתה ותולה בה.

(קמח) שלא רחצה, בקד"ט הכי זהו ז' דהא מדינא דגמי נוחנין לקטנה עד שחמיה המכה ואפי' רחצה. (קמח) קודם שחיתה המכה חבל לאחר שחיתה המכה חו לא חליקין בה אפי' אם לא נצלה עדיין ואפי' דאין מחזיקין לה לכדה לא אמרי' זכה"ג תולין הקלקלה צמקולקל תורת השלמים, ועי' שמלה:

(קמח) על דם עוהר, פי' יולדת. (קמח) חולה בהן' לפי שכל אלו אין מקלקלין אותן (ומדינא דגמי) אם נחלה את הכתם בהן דהא קטנה שצבעלה דמי' טהורין עד שחמיה המכה של צהולים וצנערה עד ד' לילות: (קמח) ואפי' בזוה"ז' שאין כוחנין לקום צחולה שצבעלה אלא צעילה מזה וכלקמן קי קלג אפי' חולה בה לפי שדמים מליים בה וכן היוצאת על דם עוהר אפי' דצוה"ז היא ככל הכתם

כלקמן קי' קלד אפי' חולה בה לפי שזמן הדין היא טהורה ואם חתלה בה אין כאן טום קלקול ומה שהחמירו שלא לצבול על דם עוהר לעלמן החמירו אצל לענין שלא חלי' חצרתה לא החמירו טור ופוסקים (וע"ל קי' קפ"ז) שחולה ק"ק ה"ה ד"ט עוד טעם צדד מוסם לא דמי' מליים (וע"ל קמח): (קמח) לקופרת ז' שלא נצלה, ואפי' דצידה לצבול ולהטהר עכשיו מ"מ מחוסרת צבילה היא וטומאה היא וחולין הקלקלה צמקולקלת, הרשב"א צה"א: (קמח) שלא נצלה, אצל אם נצלה ציוס ז' אפי' דאסורה לצבול ציוס ז' מ"מ חו לא חליקין בה משל"מ: ואם שהתה אחר שקפרה ז' נקיים ולא נצלה: לדעת הלבוש חליקין בה כיון דאכתי טומאה היא, והמשל"מ כתב דכל שעברו ימי כדתה או ימי זיכתה אעפ"י שעדיין לא נצלה חו לא חליקין בה, ועי' שמלה, וכתב בתשרי הגאון מ"ה עקיבא חיגר ז"ל קי' קג דאפי' לדעת המשל"מ מ"מ הפכויות שצמחניו טהר כדוח ואין דעתו לצבול ואינו קופרת כלל ספיר חליקין בה

וק"ל עכ"ל ובקד"ט ק"ק ע"ז השיג עליו וכתב ח"ל והא ליחא דאפי' אינה טומאה אלא מדרבנן מ"מ מקולקלת היא וחצרתה חולה בה דדוקא צמחניס לא חליקין כיון דלא ידעין אי מנופה או לאו אצל צעלמא חליקין אפילו אינה טומא' אלא מדרבנן דומי' דכתמי' וכן מוכח מ"מ המשל"מ דצוה"ז מ"מ חולין בקופרת ז' שלא נצלה אפי' דאינה לריכה ז' נקיים אלא מחומרא דר"ז וכו' עכ"ל. ולפ"ד הדין עם המנחה דצבילה צחולה צוה"ז דמיא לכתמים. דגם צחולה לא ידעין אי חזאי דם נדה. ואפי' דודאי חזאי דם הרי דם צחולים הוא. ומאי איכפת לן בגוי' דם טהור הוא רק החשש הוא שחא כחצב צו גס דם נדה. וכמו כן גבי כתמים ממחליקין לה שחא אחא הדם מנופה ומ"מ לא חליקין צ"י כתם מנופה או לא כמו כן צחולה לא צריכה לן אי חזאי דם נדה או לא: מ"מ ואפילו צוה"ז וכו'. כתב הה"מ ח"ל והרמב"ם כתב שצוה"ז אינה חולה ציוצת על ד"ט לפי שהוא קצור שאסור לצבול על ד"ט צוה"ז אצל רציו כתב פי"א שהוא תלוי צמחה וכו' עכ"ל וכתב זכ"מ וצ"י ח"ל כראה מדרבנן (של הה"מ) דלרציו חולה בה אפילו צמקום שנהגו איסור שהרי אם תלך ותקצב דירתה צמקום שנהגו היסר חסיה מותרת להצבול על ד"ט וא"כ ליכא למיחז דאין חולין בה מוסם דהרי היא ככל הכתם וגם רציו ירוחם כתב דלדעת רציו אפילו לדין שאין אלו צועלין על ד"ט חולה בה עכ"ל והנה הסביר דחוקה מאוד לומר דצביל ספיקא דטומא' תלך למקום שנהגו צו היסר נחלה בה גס צמקום שנהגו איסור. ויותר כראה לפ"ד כפשוטו דהה"מ לא אחא אלא למיחז להרמב"ם תלוי צמחה וצמקום שנהגו צו היסר חולין בה, ומ"מ על שם רציו ירוחם, הנה זה לשונו, וחולה ציוצת על דם עוהר וי"מ דצוה"ז שאין אלו צועלים על ד"ט וכו' שאין חולין בה וראשון כראה עיקר וכן כתב הרמב"ם דאם החמירו לעלמן החמירו אצל לא החמירו שלא להליל על חצרתה עכ"ל. והנה קצרה זו אין לה אפילו רמז צמחניס. ע"כ כראה לפ"ד צרור כי הוא ס"ס וצמקום הרמב"ם ל"ל הרמב"ם: מ"מ לקופרת ז' שלא נצלה. כתב המשל"מ ח"ל ודע דהנראה מדרבנן כל הפוסקים ז"ל דדוקא לזכר צחוק ימי זיכתה ולכדה חוק ימי כדתה היא שחולה בהן' וכן ממצא אצל אם עברו ימי הזיכה אף שעדיין לא נצלה אינה חולה בה דדוקא צ"י שלה הוא שחולה בה הא צחור הכי לא. וכן ממצא מדרבנן העי"ד קיון ק"ל שכתב ח"ל ולזכר צי"י זיכתה משמע דוקא צי"י זיכתה. וכן ממצא מדרבנן הרשב"א צה"א עלה הסי' דאמרינן בצכריית הרואה שפירש לא רואה צעידן שאלת חלוק דא"כ מאי שנא ככריית אפילו ישראליית ממי ובדקחני או לכדה וכו' אלמא דכדה דמחני' היינו צחוק ימי כדתה חוה הוא דבר פשוט. וטעמא דמילתא משום דדוקא צכדה צחוק ימי כדתה ולזכר צחוק ימי זיכתה שעדיין טומאה הראשונה קיימת חולין בה אעפ"י שחפסרת אצל כשעברו ימי כדתה או ימי זיכתה אעפ"י שלא נצלה מ"מ טומאה הראשונה כבר פקעה אלא שבזירת הכתוב היא דצ"י נצילה, ואם אלו חולין בה אלו מציאין לה טומאה מחודשת ומאי חזית דנעמא לזו מחדש ולא לזו ומש"ה שחיה מקולקלת וכו' עכ"ל ע"ש. והנה מאי דפסיקא ליה למר מייצעי' לי טומא', ולפ"ד כראה מלד הסביר כיון שאנו מוסקין את הטעם דחולין הקלקלה צמקולקל א"כ כל שלא נצלה ולא עלתה מידי טומאה יש לתלות בה, דהא סך מילתא דחליקין הקלקלה צמקולקל

והנה לכאורה יש לדקדק בלישנא דמחני' דצרישא נקט השאילם חלוקה לככריית וכו' ובסיפא נקט שלם נשים שלצו חלוק א' וכו'. ובצלמא צסיפא י"ל דלא נקט דינא צהשאלה משוי' דצעי' למחני' ממי ספסל ושחם הי' של אצן או אילעצב ר"כ מטהר אצל צרישא הוי' למינקט ממי שלצו חלוק חלוק א' וגם הוי' לכלינתו ולמחני' שלם נשים שלצו חלוק א' או סיטצו על ספסל א' ונמלא עליו דם אם הייתה אחת ככריית או כדה חולין בה ואם לאו כולן טומאות יטצו על ספסל של אצן וכו'. ולפירש"י כיחא דאשמועינן צהשאלה רצותא דאפי' נמלא אצל הטהורה מ"מ חולה בהן' אצל לפי הרשב"א ל"ע. ואין לומר דנקט צהשאל' לאשמועינן דדוקא צמחמא אצל הככריית או הכדה חולה בהן' מוסם דליכא ממי חומדנא דכאן נמלא כאן הי' ולא צענין אחר. דהא דל"י ליחא. דמכדי טעמא משום דחולין הקלקלה צמקולקלת כמו גבי שתי קופות וצכ"ג אפילו צלא חומדנא אחרת חליקין צמקולקל. חוה כראה סיוע לפירש"י ז"ל. מ"מ קודם שחיתה המכה, כתב המנחה צחורה השלמים ח"ל משמע דלאחר שחיתה המכה לא חליקין בה ואף שלריכה ז"כ דדין כדה מ"מ אין חולין בה ולא אמרי' צכ"ג חולין הקלקלה צמקולקל ועי' צמחוק ק"ק מ"ג עכ"ל, ובס"ק מ"ג כתב ח"ל וכן גבי צחולה אפי' דצוה"ז אין כוחנין לה אלא צעיל' ממי צלצד ואף אם תחלה בה גס היא מחקלקל אפי' חולה בה שדמים מליים יותר צמחניס אלו כן מצוה צטור וצ"י ושאר אחרונים אצל ל"ע דפשיטא דחולין צוה"ז צחולה שצבעלה צעילה ראשונה דהא צל"ה קיימ' דטומאה כדה מוסם וא"כ פשיטא דחולין הקלקלה צמקולקל וכו'. לכן כ"ל פשוט דהטעם הוא דאף דממחליקין לה מ"מ לא מקרי' מקולקלת לתלות בה כיון דאינה טומאה מדאורי' רק מדרבנן והיא טומאה ספק לכן אין חולין וכמו דאין חולין בהם צכ"ה ולכן אילעריך לטעם שדמים מליים יותר ומטעם זה לאחר שחיתה המכה אין חולין בה אף צוה"ז אף שעדיין לא נצלה

וק"ל עכ"ל ובקד"ט ק"ק ע"ז השיג עליו וכתב ח"ל והא ליחא דאפי' אינה טומאה אלא מדרבנן מ"מ מקולקלת היא וחצרתה חולה בה דדוקא צמחניס לא חליקין כיון דלא ידעין אי מנופה או לאו אצל צעלמא חליקין אפילו אינה טומא' אלא מדרבנן דומי' דכתמי' וכן מוכח מ"מ המשל"מ דצוה"ז מ"מ חולין בקופרת ז' שלא נצלה אפי' דאינה לריכה ז' נקיים אלא מחומרא דר"ז וכו' עכ"ל. ולפ"ד הדין עם המנחה דצבילה צחולה צוה"ז דמיא לכתמים. דגם צחולה לא ידעין אי חזאי דם נדה. ואפי' דודאי חזאי דם הרי דם צחולים הוא. ומאי איכפת לן בגוי' דם טהור הוא רק החשש הוא שחא כחצב צו גס דם נדה. וכמו כן גבי כתמים ממחליקין לה שחא אחא הדם מנופה ומ"מ לא חליקין צ"י כתם מנופה או לא כמו כן צחולה לא צריכה לן אי חזאי דם נדה או לא: מ"מ ואפילו צוה"ז וכו'. כתב הה"מ ח"ל והרמב"ם כתב שצוה"ז אינה חולה ציוצת על ד"ט לפי שהוא קצור שאסור לצבול על ד"ט צוה"ז אצל רציו כתב פי"א שהוא תלוי צמחה וכו' עכ"ל וכתב זכ"מ וצ"י ח"ל כראה מדרבנן (של הה"מ) דלרציו חולה בה אפילו צמקום שנהגו איסור שהרי אם תלך ותקצב דירתה צמקום שנהגו היסר חסיה מותרת להצבול על ד"ט וא"כ ליכא למיחז דאין חולין בה מוסם דהרי היא ככל הכתם וגם רציו ירוחם כתב דלדעת רציו אפילו לדין שאין אלו צועלין על ד"ט חולה בה עכ"ל והנה הסביר דחוקה מאוד לומר דצביל ספיקא דטומא' תלך למקום שנהגו צו היסר נחלה בה גס צמקום שנהגו איסור. ויותר כראה לפ"ד כפשוטו דהה"מ לא אחא אלא למיחז להרמב"ם תלוי צמחה וצמקום שנהגו צו היסר חולין בה, ומ"מ על שם רציו ירוחם, הנה זה לשונו, וחולה ציוצת על דם עוהר וי"מ דצוה"ז שאין אלו צועלים על ד"ט וכו' שאין חולין בה וראשון כראה עיקר וכן כתב הרמב"ם דאם החמירו לעלמן החמירו אצל לא החמירו שלא להליל על חצרתה עכ"ל. והנה קצרה זו אין לה אפילו רמז צמחניס. ע"כ כראה לפ"ד צרור כי הוא ס"ס וצמקום הרמב"ם ל"ל הרמב"ם: מ"מ לקופרת ז' שלא נצלה. כתב המשל"מ ח"ל ודע דהנראה מדרבנן כל הפוסקים ז"ל דדוקא לזכר צחוק ימי זיכתה ולכדה חוק ימי כדתה היא שחולה בהן' וכן ממצא אצל אם עברו ימי הזיכה אף שעדיין לא נצלה אינה חולה בה דדוקא צ"י שלה הוא שחולה בה הא צחור הכי לא. וכן ממצא מדרבנן העי"ד קיון ק"ל שכתב ח"ל ולזכר צי"י זיכתה משמע דוקא צי"י זיכתה. וכן ממצא מדרבנן הרשב"א צה"א עלה הסי' דאמרינן בצכריית הרואה שפירש לא רואה צעידן שאלת חלוק דא"כ מאי שנא ככריית אפילו ישראליית ממי ובדקחני או לכדה וכו' אלמא דכדה דמחני' היינו צחוק ימי כדתה חוה הוא דבר פשוט. וטעמא דמילתא משום דדוקא צכדה צחוק ימי כדתה ולזכר צחוק ימי זיכתה שעדיין טומאה הראשונה קיימת חולין בה אעפ"י שחפסרת אצל כשעברו ימי כדתה או ימי זיכתה אעפ"י שלא נצלה מ"מ טומאה הראשונה כבר פקעה אלא שבזירת הכתוב היא דצ"י נצילה, ואם אלו חולין בה אלו מציאין לה טומאה מחודשת ומאי חזית דנעמא לזו מחדש ולא לזו ומש"ה שחיה מקולקלת וכו' עכ"ל ע"ש. והנה מאי דפסיקא ליה למר מייצעי' לי טומא', ולפ"ד כראה מלד הסביר כיון שאנו מוסקין את הטעם דחולין הקלקלה צמקולקל א"כ כל שלא נצלה ולא עלתה מידי טומאה יש לתלות בה, דהא סך מילתא דחליקין הקלקלה צמקולקל

